

VERTAILEVA ANALYYSI SATAKUNNAN KUNTIEN KANTOKYVYSTÄ

LAATIJAT:
TIMO ARO (TOIM.)
SIRPA KYNÄSLAHTI
MARKO LUNDENIUS
TIMO WIDBOM

PORIN KAUPUNKI, JOULUKUU 2014

SATAKUNNAN KUNTIEN PROFIILIKUVAUS SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KANTOKYKYMITTARIEN OSALTA

Satakunnan kuntien profiilikuvauksessa analysoidaan alueen kuntia erilaisilla alueen terveyttä, toimeentuloa, palvelurakennetta ja palveluiden kustannuksia kuvaavilla tilastollisilla mittareilla. Tiedot on kerätty kaikista Satakunnan 20 kunnasta. Satakunnassa on kolme seutukuntaa, joiden keskuksia ovat Pori, Rauma ja Kaanpää. Näiden kolmen seutukeskuksen tilastotiedot on nostettu selitteissä tarkemmin esiin. Lisäksi esiin on tuotu suurimman ja pienimmän arvon saaneet kunnat. Taulukoissa esitellään lisäksi muuttujakohtainen mediaani. Mediaani kuvaa aineiston keskimmäistä arvoa suuruusjärjestykseen asetetussa muuttujajoukossa. Joidenkin tilastojen kohdalla on nostettu esiin myös koko maan keskiarvo tai mediaani.

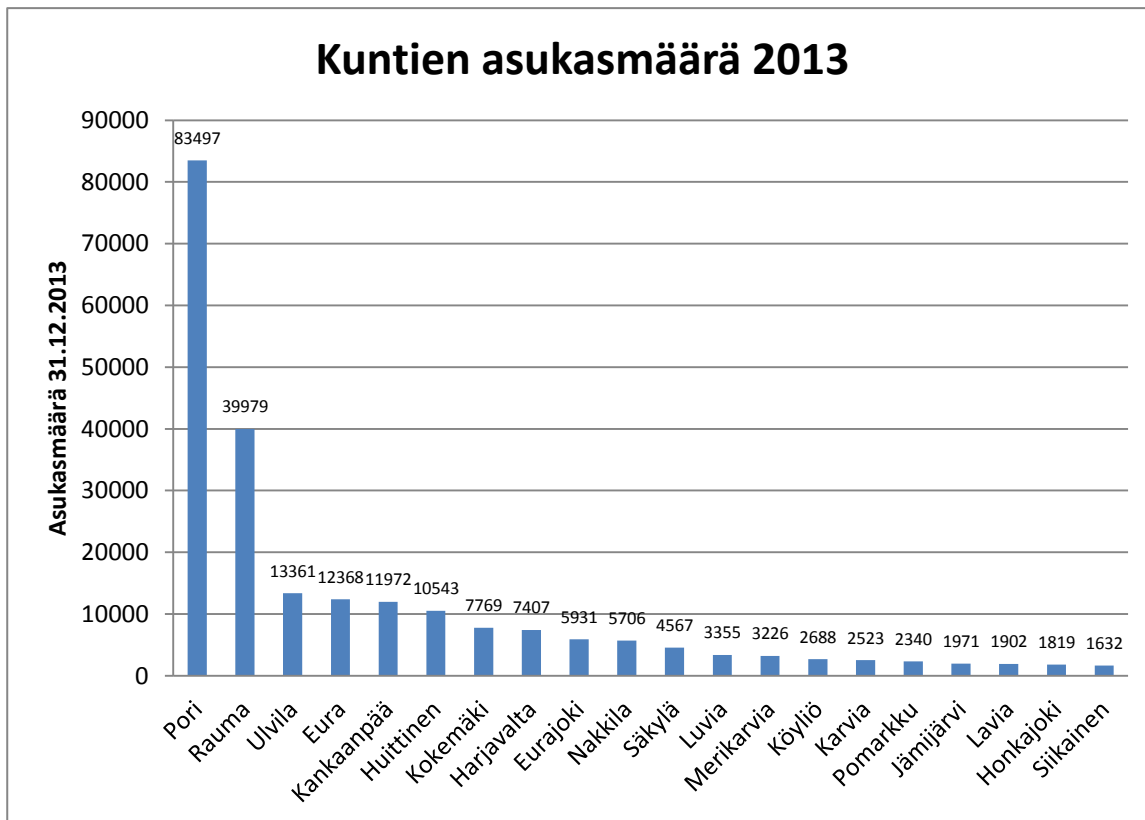
Tiedot esitetään graafeina ja karttoina. Karttakuvissa on kuvattuna rinnakkain ko. indikaattorin viimeisin tieto sekä saman indikaattoritiedon suhteellinen muutos prosentteina viimeisen viiden vuoden ajalta. Graafien ja karttojen lisäksi tietoja on avattu lyhyesti kunkin indikaattorin kohdalta. Indikaattoritietojen lähteenä on käytetty Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANettiä.

Karvia ja Jämijärvi siirtyvät sote-uudistuksen lakiesityksessä pois läntisestä sote-alueesta, johon muu Satakunta kuuluu. Esitellyn suunnitelman mukaan Karvia ja Jämijärvi siirtyisivät niin sanottuun keskiseen sote-alueeseen. Tässä raportissa ne ovat kuitenkin vielä mukana.

1.1 Satakunnan kuntien perustiedot

1.1.1 Kuntien väestö

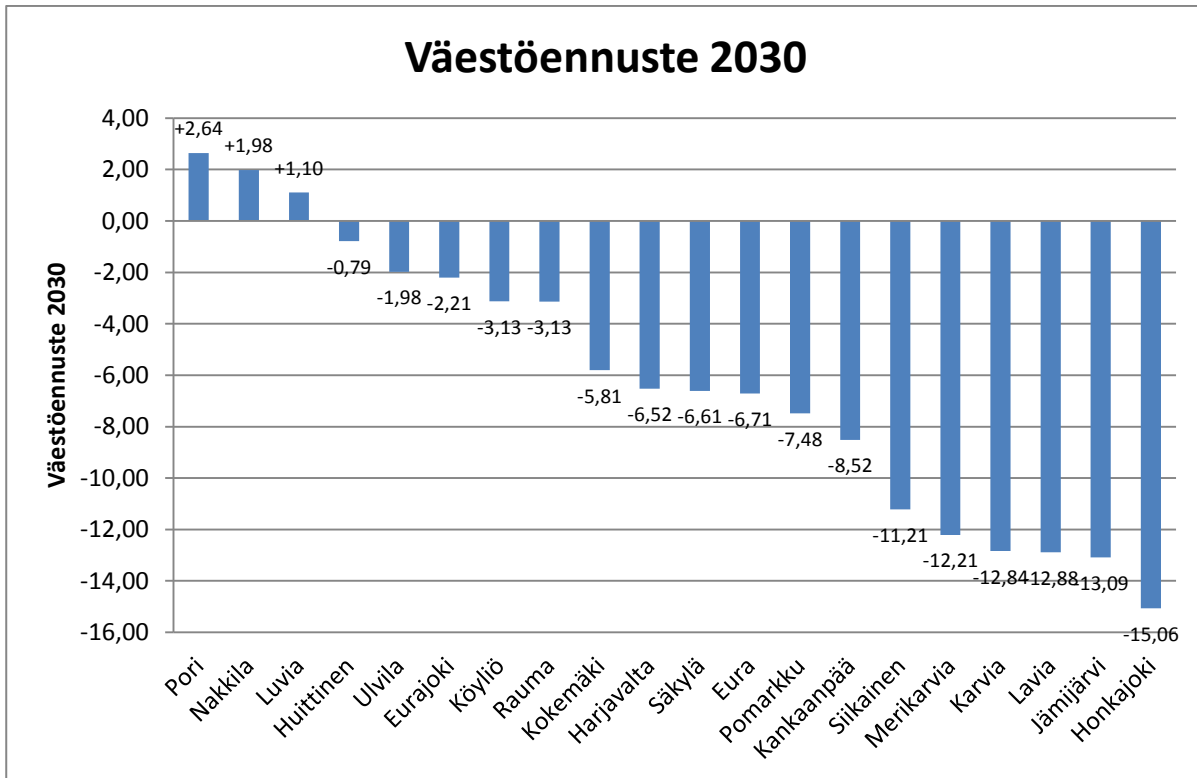
Satakunnan asukasmäärä vuoden 2013 lopussa oli 224 556. Alueen suurimmassa kunnassa Porissa asui 83 497 asukasta eli reilu kolmannes (37,2 %) koko Satakunnan asukkaista. Rauma (39 979), Ulvila (13 361), Eura (12 368) ja Kankaanpää (11 972) kuuluivat Porin lisäksi alueen viiteen suurimpaan kuntaan. Näiden viiden lisäksi Huittinen (10 543) ylitti 10 000 asukkaan rajan.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 1. Satakunnan kuntien asukasmäärä 31.12.2013.

Alue koostuu pääosin pienistä kunnista: **70 % (14 kuntaa) alueen kunnista oli alle 10 000 asukkaan kunta.** Alle 5000 asukkaan kuntia alueella oli 10 eli puolet. Asukasmäärältään Satakunnassa on siis hyvin erikokoisia kuntia. Suurimmassa eli Porissa asukkaita oli vuoden 2013 lopussa yli 80 000, kun taas pienimmässä eli Siikaisissa asukasmäärä jäi alle 1700 asukkaan.

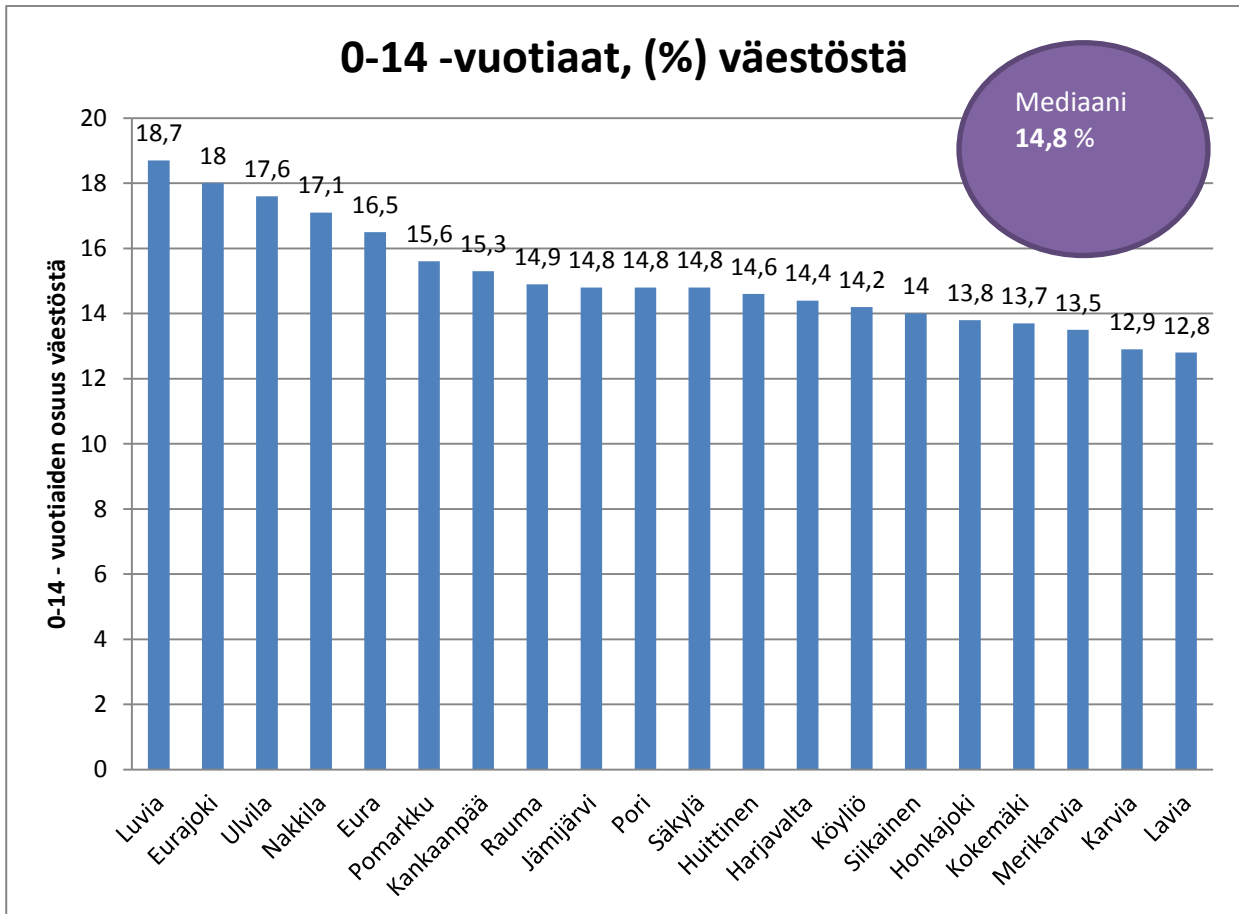
Lähde: Sotkanet

Kuvio 2. Satakunnan kuntien väestöennuste 2030.

Satakunnan alueella asuu väestöennusteen mukaan noin 220 000 asukasta vuonna 2030. Satakunnan asukaslukumäärä vähenee siis väestöennusteiden mukaan noin 4400 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä. **Väestöennusteen mukaan väestön kasvu tulee olemaan suurinta Porissa (+2,6 %)**, jonka asukasluku kasvaa ennusteen mukaan noin 2200 asukkaalla. **Muut kasvavat kunnat tulevat ennusteen mukaan olemaan Nakkila (+2 %) ja Luvia +(1,1 %).** Muiden Satakunnan alueen kuntien väestökehitys tulee ennusteen mukaan olemaan laskevaa. Seutukeskuksista Rauman väestö tulee ennusteen mukaan vähenemään -3,1 % ja Kankaanpään -8,5 %.

1.1.2 Ikärakenne

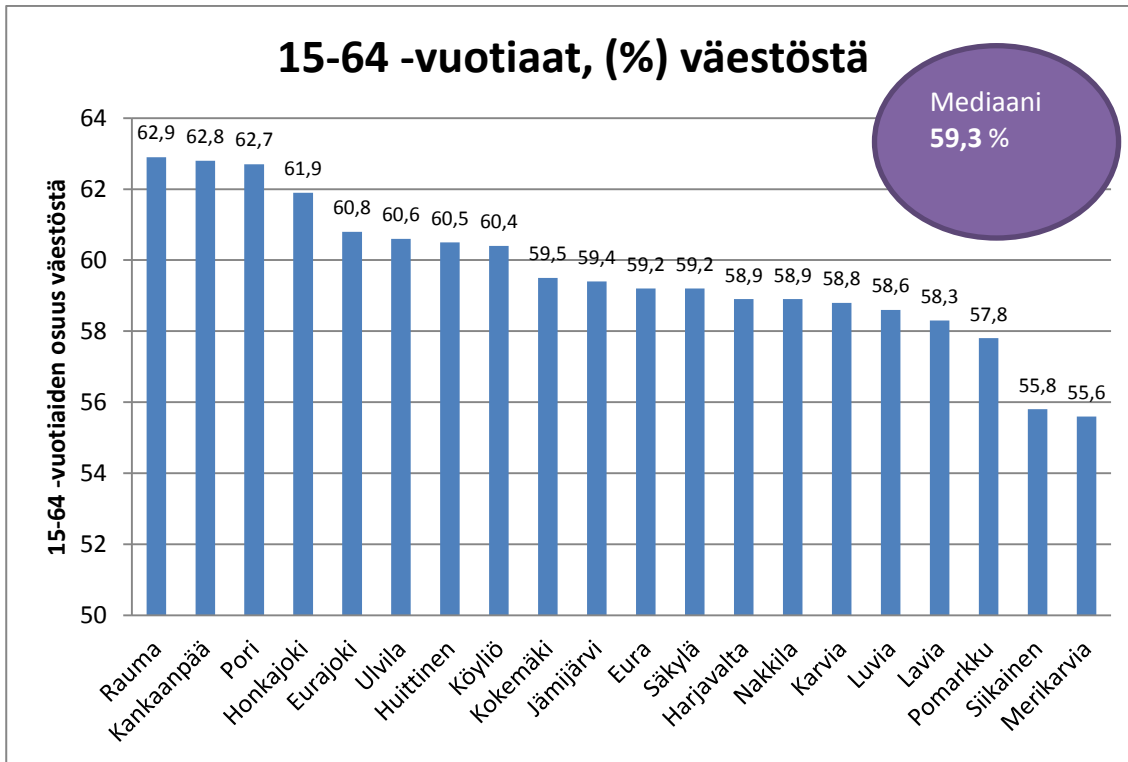
Väestön ikärakenne on keskeinen tekijä palveluiden tarvetta määrittäessä. Seuraavaksi esitetään Satakunnan kuntien ikärakennetta jakamalla väestö kolmeen eri ikäryhmään: 0–14-vuotiaat, 15–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 3. Satakunnan kuntien 0-14-vuotiaat, (%) väestöstä v.2013.

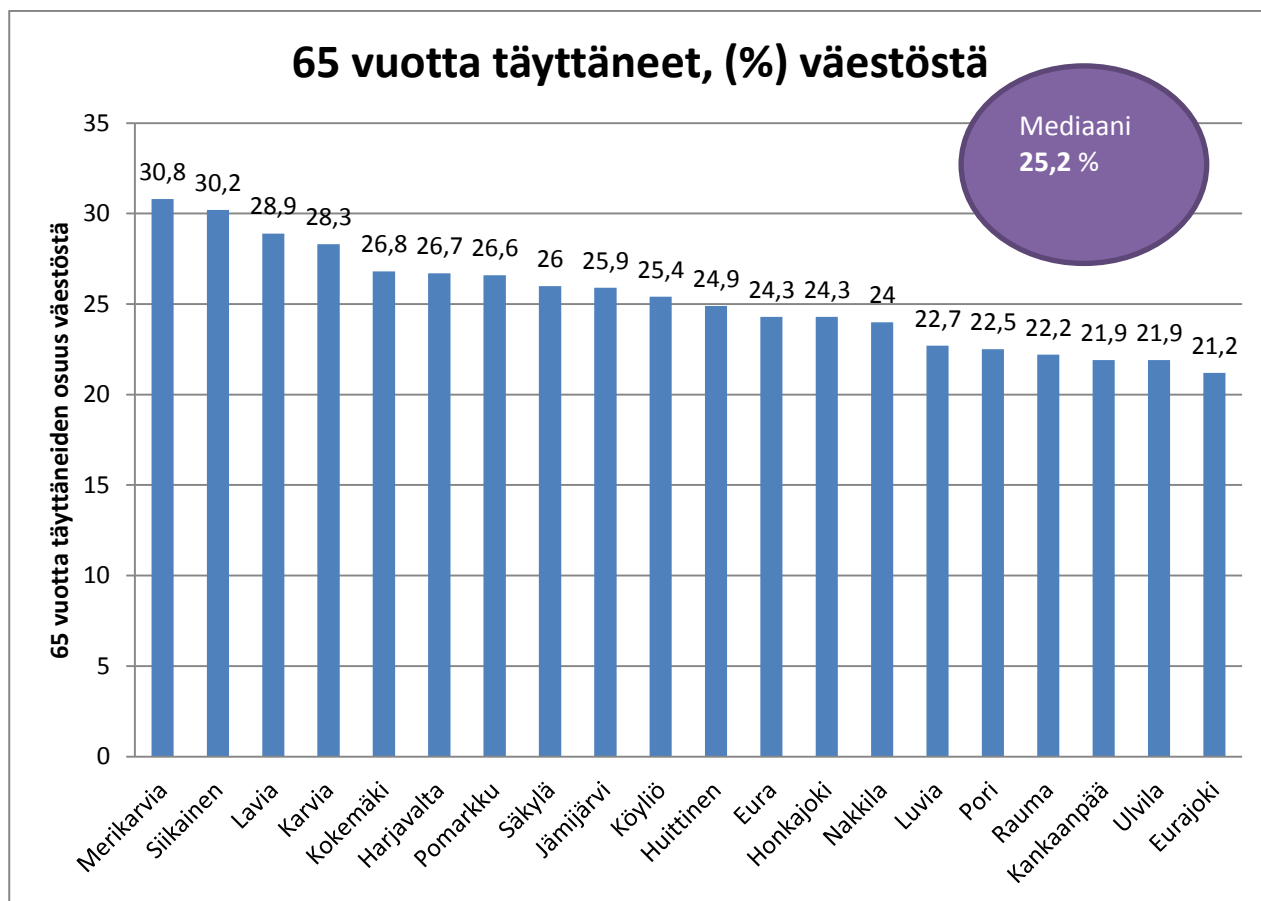
Satakunnan kunnissa lasten (0–14-vuotiaat) osuuden mediaani oli **14,8 %** eli noin 1,5 prosenttia alempi verrattaessa sitä **koko maan** yleiseen keskiarvoon (**16,4 %**). Luvialla lapsia oli suhteessa eniten (18,7 %), vähiten taas Laviassa (12,8 %). Seutukeskuksista Porissa lapsia oli 14,8 %, Raumalla 14,9 % ja Kankaanpäässä 15,3 %.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 4. Satakunnan kuntien 15–64-vuotiaat (%) väestöstä v. 2013.

Satakunnassa työikäisten (15–64-vuotiaiden) mediaani oli **59,3 %**. Satakunnan työikäisten määrä oli noin 5 prosenttiyksikköä **koko maan** keskiarvoa (**64,2 %**) alhaisempi. Satakunnan kaikissa kunnissa työikäisten osuus oli siis alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Suhteessa eniten 15–64-vuotiaita Satakunnan alueella oli Raumalla (62,9 %) ja vähiten puolestaan Merikarvialla (55,6 %). Seutukeskuksista Porissa 15–64-vuotiaita oli 62,7 % ja Kankaanpäässä 62,8 %.

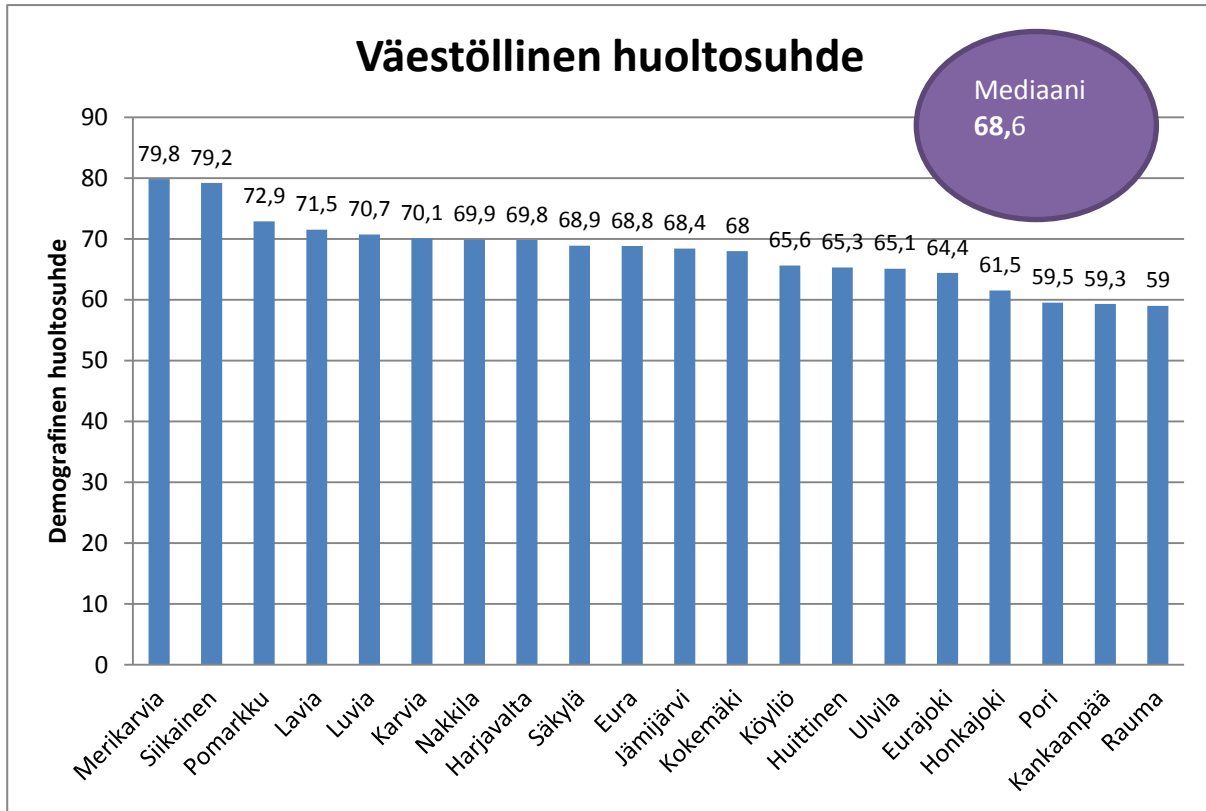
Lähde: Sotkanet

Kuvio 5. Satakunnan kuntien 65 vuotta täyttäneet (%) väestöstä v. 2013.

Satakunnassa 65 vuotta täyttäneiden mediaani oli **25,2 %**. Yli 65-vuotiaiden määrä oli lähes 6 % -yksikköä korkeampi kuin **koko maan** keskiarvo (**19,4 %**). Alueen erot vaihtelivat Merikarvian 30,8 %:in osuudesta Eurajoen 21,2 %:in osuuteen väestöstä. Porissa yli 65-vuotiaita oli 22,5 %, Raumalla 22,2 % ja Kankaanpäässä 21,9 %.

1.1.3 Huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä on sataa 15–64 -vuotiasta eli työikäistä kohti. Eli mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä työikäiseen väestöön nähden, sitä korkeampi huoltosuhde on.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 6. Satakunnan kuntien väestöllinen huoltosuhde v.2013.

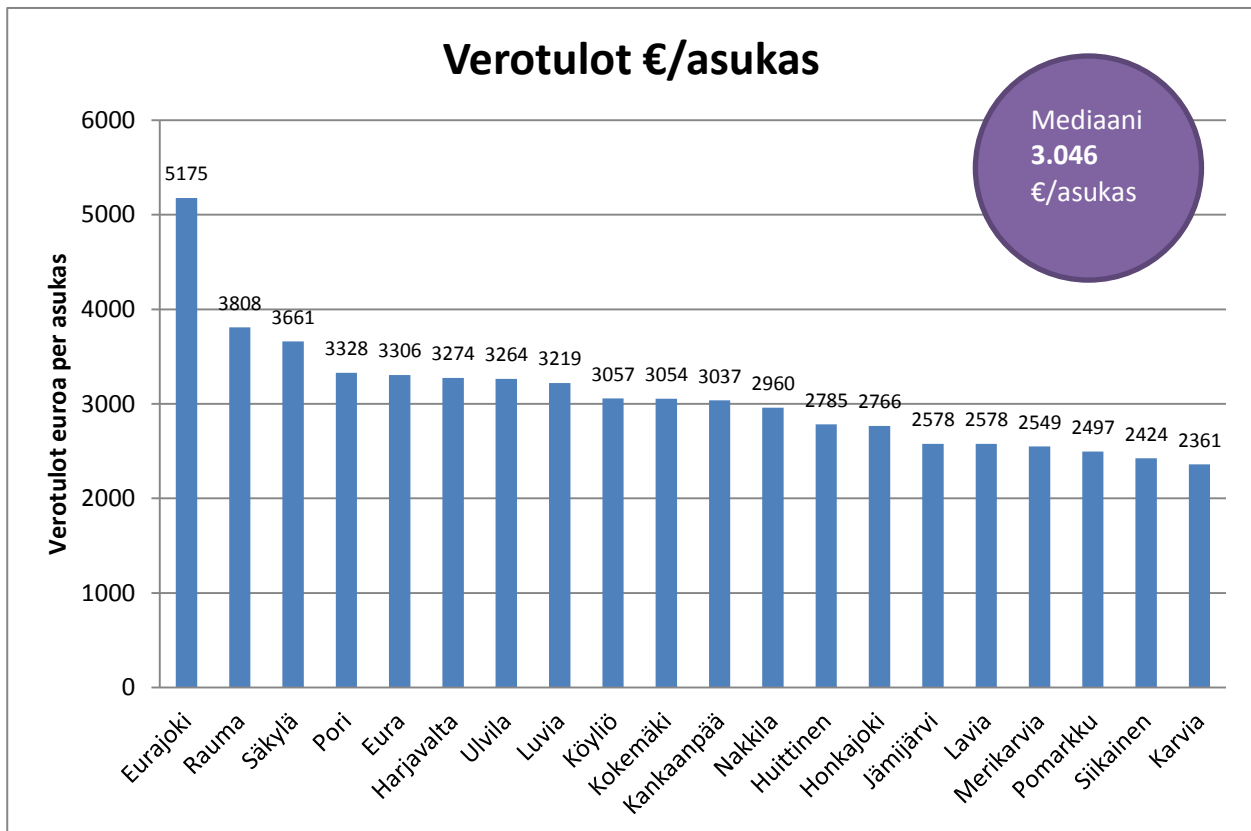
Suomessa väestöllinen huoltosuhde oli 55,7 eli sataa työikäistä kohden on keskimäärin 55,7 lasta tai eläkeläistä.

Satakunnassa luku vaihteli kunnittain merkittävästi: huoltosuhde oli korkein Merikarvialla (79,8) ja alhaisin Raumalla (59). Alueen mediaani oli **68,6** eli selvästi korkeampi kuin **koko maan** keskiarvo (55,7).

Kaikkien Satakunnan kuntien huoltosuhde oli korkeampi kuin koko maan keskiarvo.

1.1.4 Verotulot

Indikaattori ilmaisee kunnan verotulot euroina asukasta kohti. Satakunnan kuntien verotulojen mediaani asukasta kohden oli **3 046 €** eli noin 14 % vähemmän (514 €) kuin **Suomessa (3 560 €)** keskimäärin.

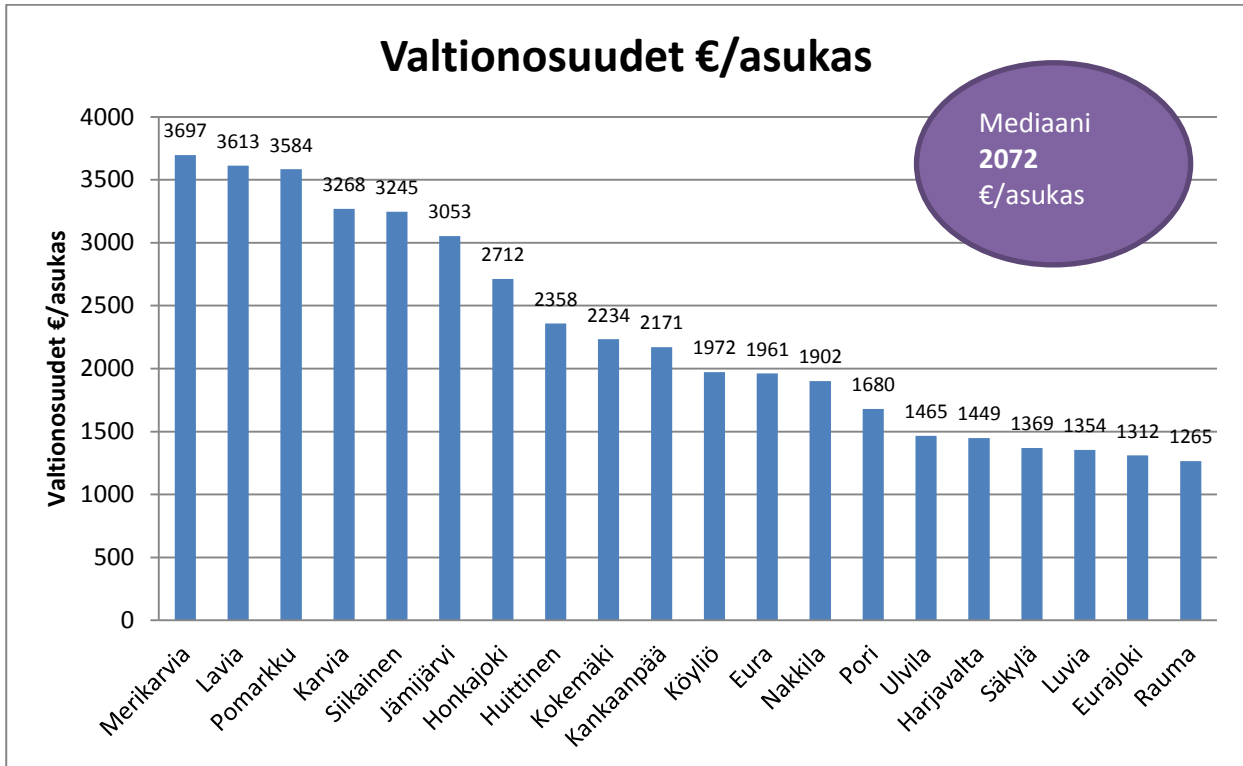
Lähde: Sotkanet

Kuvio 7. Satakunnan kuntien verotulot €/asukas v.2012.

Alueelliset erot olivat suuret Satakunnan sisällä: Eurajoen 5 175 eurosta Karvian 2 361 euroon. Seutukeskuksesta Rauman (3 808 €) verotulot asukasta kohden olivat korkeimmat. Muissa seutukeskuksissa Porissa verotulot olivat asukasta kohti 3 328 € ja Kankaanpäässä 3 037 €.

1.1.5 Valtionosuudet

Indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet yhteensä asukasta kohti euroina. Valtionosuus on valtion maksama rahoitus, jolla katetaan osa kunnan lakisääteisten palvelujen kustannuksista. Valtionosuuksia ovat laskennallisen järjestelmän mukaan määräytyvät sosiaali- ja terveystoimen valtionosuudet, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet sekä kuntien yleinen valtionosuus ja harkinnanvarainen rahoitusavustus.

Lähde: Sotkanet

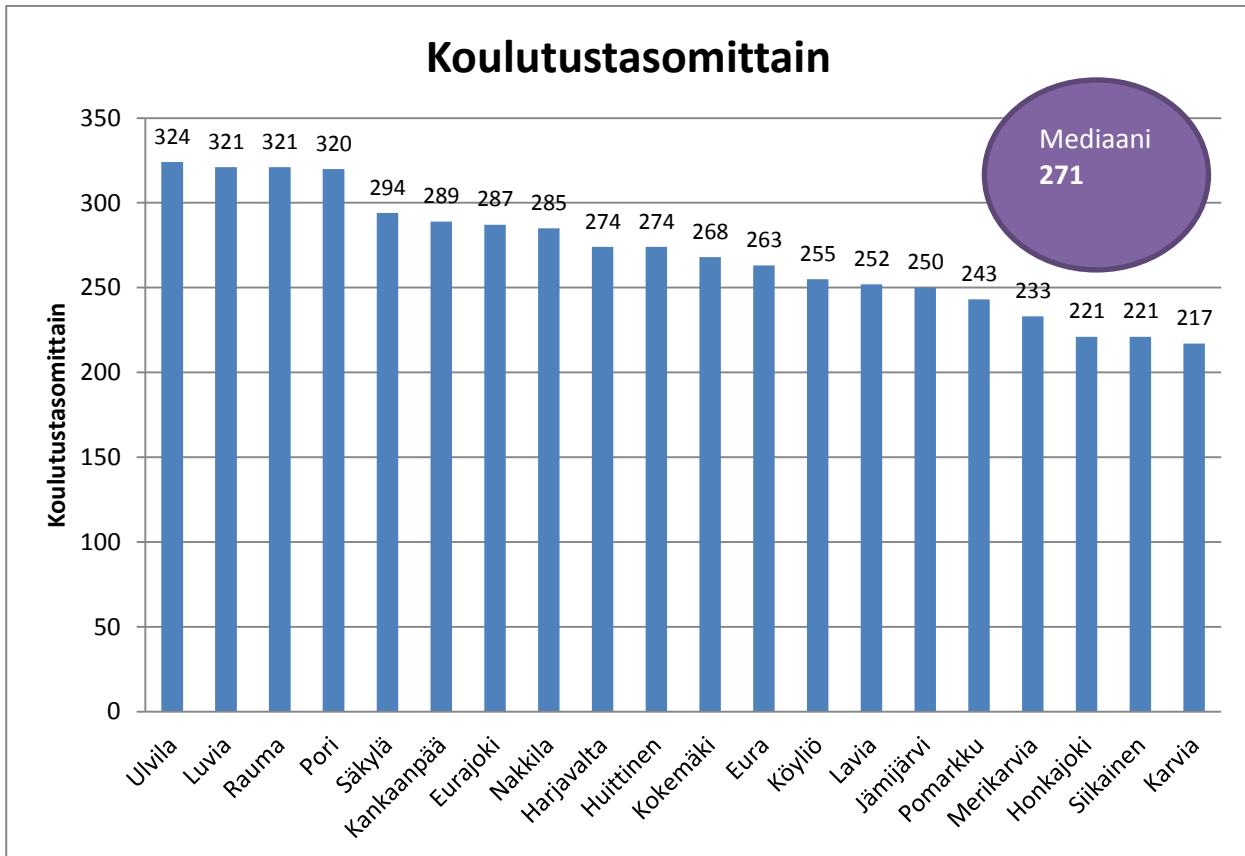
Kuvio 8. Satakunnan kuntien valtionosuudet €/asukas 2012.

Satakunnan kuntien valtionosuuksien mediaani oli **2 072 €/asukas** vuonna 2012. Se oli noin 30 % enemmän asukasta kohden (585 €) kuin keskimäärin **Suomessa (1 487 €)**.

Valtionosuuksien määrä vaihteli Merikarvian 3697 eurosta Rauman 1265 euron välillä. Muista seutukeskuksista Porin valtionosuus oli 1680€ ja Kankaanpään 2171€.

1.1.6 Koulutustasomittain

Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. **Koulutustasoa mitataan siis peruskoulun jälkeisten tutkintojen** (lukio-, ammattikoulu-, ammattikorkeakoulu-, yliopisto- ja korkeakoulututkintojen) **pituudella**. Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Väestön koulutustasoa mitattaessa perusjoukkona käytetään tavallisesti 20 vuotta täyttäneitä väestöä, koska alle 20 -vuotiaat ovat pääsääntöisesti vielä koulussa, eivätkä näin ollen ole ehtineet suorittaa tutkintoa. Tutkinnot on luokiteltu henkilön korkeimman, viimeksi suoritettun ammatillisen tutkinnon mukaan. Mittaimen avulla voidaan arvioida eri alueiden välisiä koulutustasoeroja.

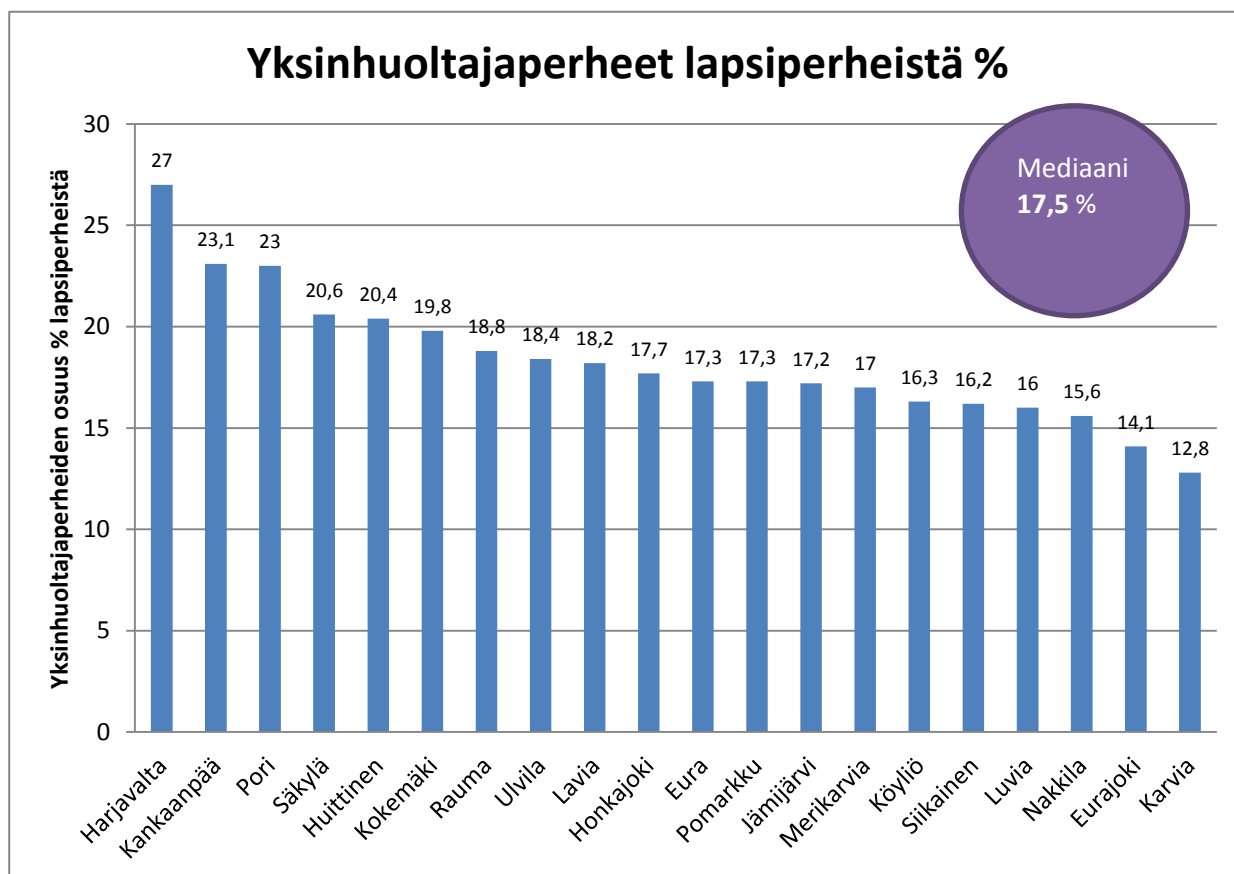
Lähde: Sotkanet

Kuvio 9. Satakunnan kuntien koulutustasomittain v.2012.

Satakunnassa koulutustason mediaani oli **271**. Alueen mediaani jäi selvästi alle **koko maan** keskiarvon (**345**). Alueen sisäiset erot olivat suuret. Karvian koulutustaso oli vain 217, kun Ulvilan taas 324. Satakunnan kaikkien kuntien koulutustaso oli alle maan keskiarvon. Seutukeskuksien arvot olivat Porissa 320, Raumalla 321 ja Kankaanpäässä 289.

1.1.7 Yksinhuoltajaperheet

Indikaattori ilmaisee yhden huoltajan lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista lapsiperheistä. Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 10. Satakunnan kuntien yksinhuoltajaperheet (%) lapsiperheistä v.2013.

Satakunnassa yksinhuoltajaperheitä oli keskimäärin vähemmän kuin Suomessa. Alueen mediaani (**17,5 %**) jäi alle **Suomen** keskitason (**20,9 %**).

Alueen sisältä löytyy kuitenkin eroja. Harjavallassa joka neljäs lapsiperheistä (27 %) oli yksinhuoltajaperheitä. Vähiten yksinhuoltajaperheitä oli Karviassa (12,8 %). Seutukeskuksissa yksinhuoltajaperheiden osuus ylitti alueen mediaanin, arvot olivat Raumalla 18,8 %, Porissa 23 % ja Kankaanpäässä 23,1 %.

1.2 Terveys

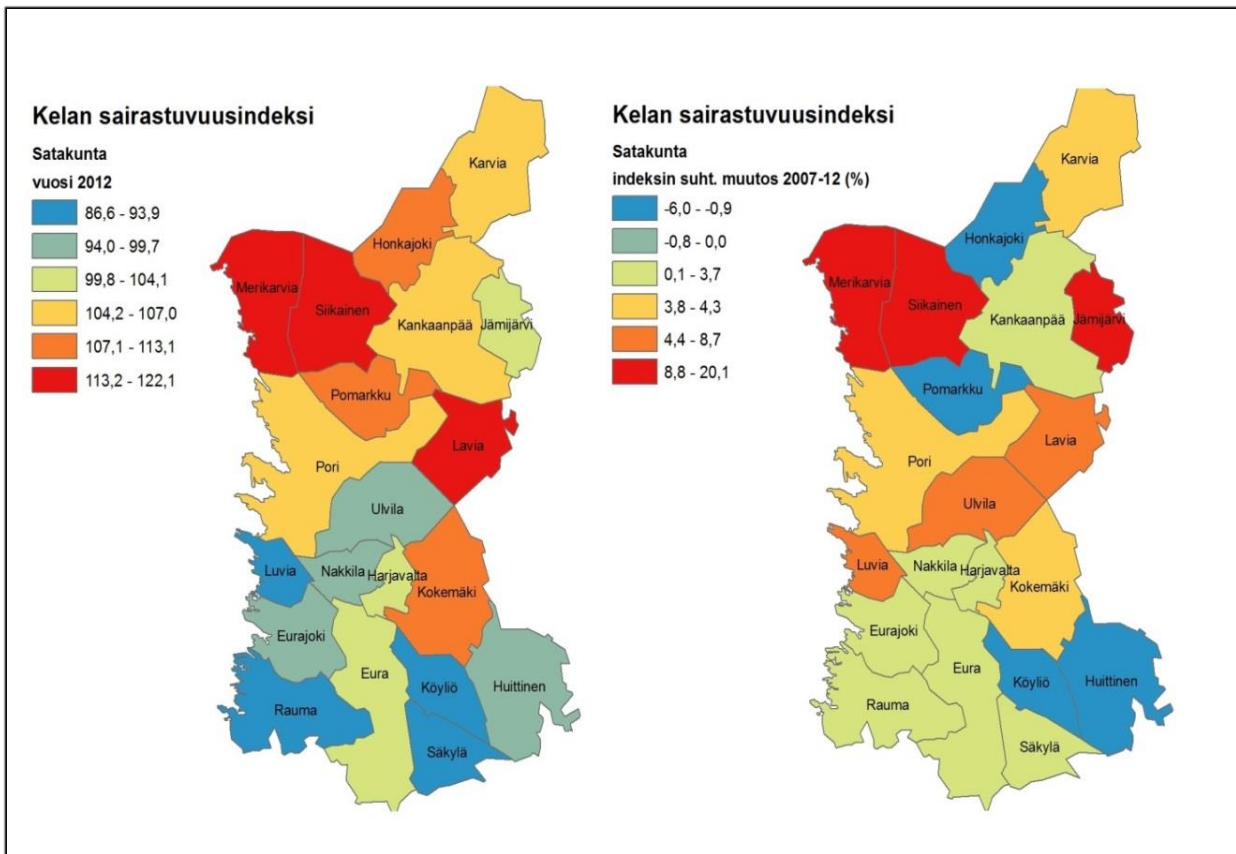
Terveyttä arvioitiin erilaisten indeksien avulla: sairastavuusindeksien, PYLL-indeksin ja työkyvyttömyyttä ja mielenterveysongelmia mittaavien tilastojen avulla.

1.2.1 Sairastavuusindeksit

Kuntien sairastavuutta voidaan tarkastella kahdella eri indeksillä, sekä KELAn että THL:n sairastavuusindekseillä. Molemmat mittarit kuvaavat asukkaiden terveyden tilaa, mutta eri näkökulmasta. **Kuntien sairastavuutta vertailtaessa on hyvä tunnistaa eri indeksien mittauseriaatteet, jotta voitaisiin tehdä johdonmukaisia päätelmiä asukkaiden terveydentilasta.**

KELAn sairastavuusindeksi ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Indeksillä lasketaan kolmesta ikävakiodista muuttujasta: kuolleisuuden osuus väestöstä, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työikäisistä, sekä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrästä. Kukin muuttujista on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon, jota merkitään luvulla 100. **Sairastavuusindeksi kertoo nopeasti yleistilanteen kunnan sairastavuudesta.** Sairastavuudella on yhteys väestöä ryhmitteleviin tekijöihin, kuten ikään, sukupuoleen, koulutukseen, tuloihin, asuinalueeseen, sosiaaliryhmään, siviilisäätyn ja työttömyyteen. Myös sosioekonomisilla tekijöillä on osoitettu olevan yhteys sairastavuuteen: korkeammin koulutetut ovat keskimäärin terveempiä kuin vähemmän koulutetut.

KELAn sairastavuusindeksi perustuu osittain lääkäreiden diagnoosien tekemisen aktiivisuuteen ja sitä kautta reseptilääkkeiden käyttöön (eli kuinka ”helposti” kukin lääkäri antaa diagnoosin ja kirjoittaa reseptin). On hyvä ottaa tarkasteluun mukaan **THL:n sairastavuusindeksi, joka kuvaa myös alueen väestön sairastavuutta**, mutta se lasketaan toisilla muuttujilla. **THL:n sairastavuusindeksi mittaa väestön sairastavuutta seitsemän eri sairausryhmän, jotka ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia, avulla.** Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on kyseisen sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Tuoreimmat tilastotiedot ovat vuodelta 2010.

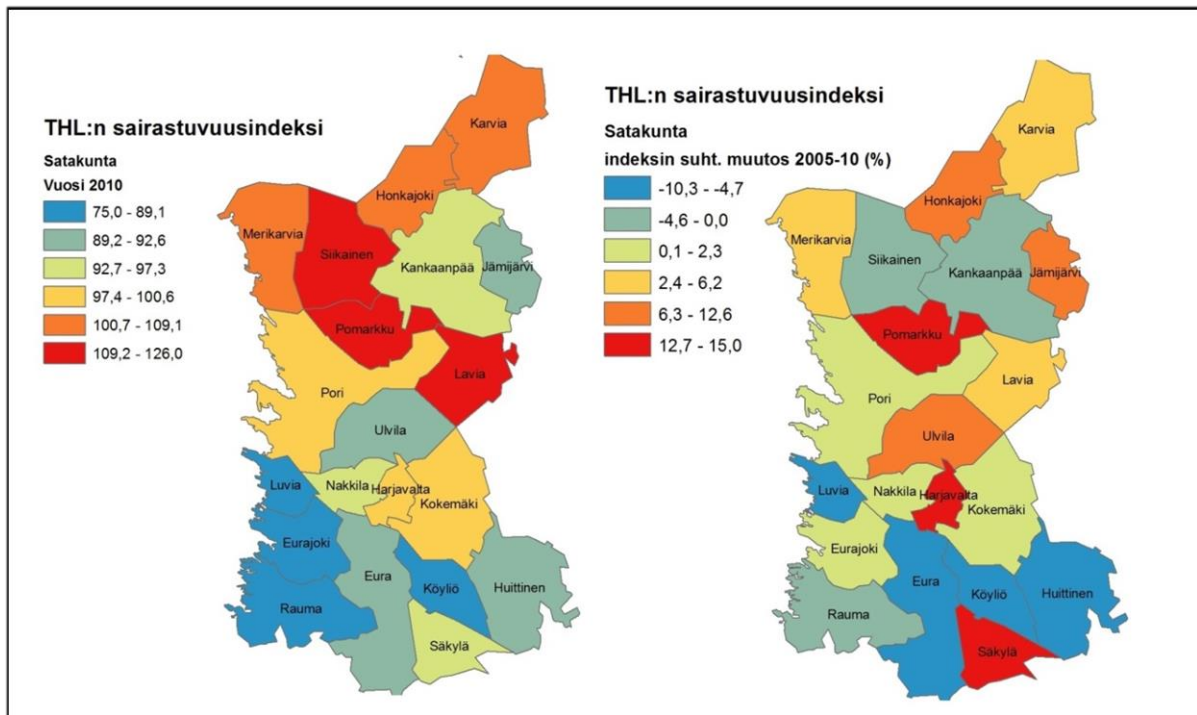

Lähde: Sotkanet

Kartta 1. Satakunnan kuntien Kelan sairastavuusindeksi v.2012.

KELAn sairastavuusindeksin mukaan Satakunnan kuntien erot sairastavuudessa olivat suuret: sairastavuusindeksi oli korkein Laviassa (122) ja alhaisin Luvissa (86,6). Alueen mediaani oli **103,6** joka oli koko maan mediaania korkeampi (**97,7**). Seutukeskuksista Porin indeksi oli 105,3, Rauman 93,1 ja Kankaanpään 107. **Väestön sairastavuudella on useita kumuloituvia kerrannaisvaikutuksia ikärakenteen lisäksi sosi-aali- ja terveystenoihin ja sitä kautta maksettavan rahoituksen määrään.**

KELA:n sairastavuusindeksin osalta muutokset olivat vähäisiä Rauman seudulla ja Keski-Satakunnassa vuosina 2007-2012. Sairastavuusindeksi aleni eli muuttui viisivuotisajanjakson aikana parempaan suuntaan Huittisissa, Köyliössä, Pomarkussa ja Honkajoella. Sairastavuus taas kasvoi suhteessa koko maan keskiarvoon erityisesti Merikarvialla, Siikaisissa ja Jämijärvellä. Luvian, Ulvilan ja Lavian tilanne kohdalla sairastavuusindeksi heikkeni keskimääräistä enemmän, mutta varsinkin Luvian ja Ulvilan kohdalla lähtötilanne oli jo selvästi parempi kuin muilla kunnilla Satakunnassa.

Lähde: Sotkanet

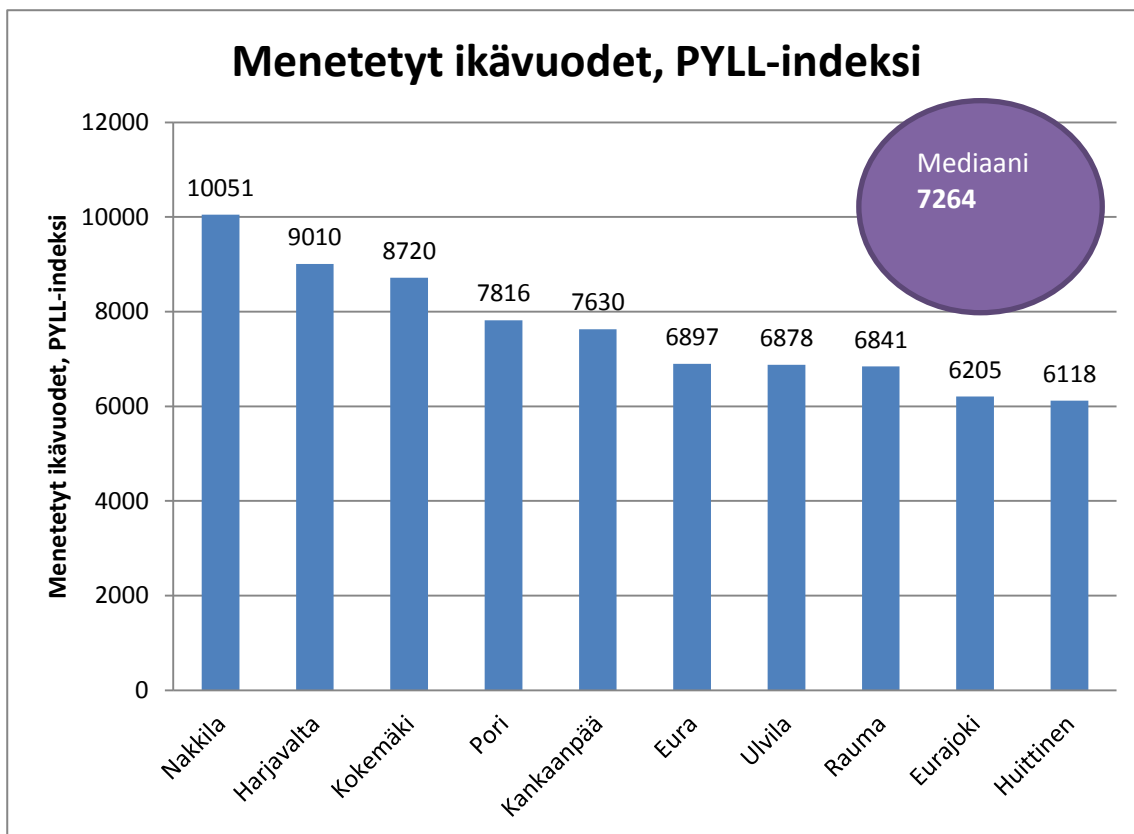
Kartta 2. Satakunnan kuntien THL:n sairastavuusindeksi v.2010.

THL:n sairastavuusindeksi antaa kuntien sairastavuudesta hieman erilaisen kuvan kuntatasolla kuin KELA:n sairastavuusindeksi. Satakunnan kuntien mediaani (**97,2**) oli THL:n sairastavuusindeksin mukaan alle Suomen keskitason (**100**). Satakunnan alueen sairastavin kunta oli Lavia (126) ja vähiten sairastavin Luvia (75) myös THL:n indeksillä mitattuna. Seutukeskuksien arvot poikkesivat KELA:n indeksistä. Porissa THL:n indeksiluku oli 100,6, Raumalla 88,1 ja Kankaanpäässä 97,1.

THL:n sairastavuusindeksin osalta muutokset olivat vähäisiä Porissa, Eurajoella, Nakkilassa ja Kokemäellä. THL:n sairastavuusindeksi aleni suhteellisesti eniten Luvialla, Eurassa, Köyliössä ja Huittisissa. Näiden kuntien suhteellinen asema parantui edelleen vuosina 2005–2010 muihin satakuntalaisiin kuntiin verrattuna, sillä sairastavuus oli jo lähtökohtaisesti em. kunnissa Huittista lukuun ottamatta selvästi parempi kuin maakunnassa keskimäärin. Sairastavuus kasvoi suhteellisesti eniten Harjavallassa, Säkylässä ja Pomarkussa. Tilanne heikkeni keskimääräistä enemmän myös Ulvilassa, Jämijärvellä ja Honkajoella. KELA:n ja THL:n sairastavuusindeksit antavat sairastavuuden kehityksestä vastakkaisen kuvan Pomarkun kohdalla: KELA:n indeksin mukaan Pomarkun sairastavuus väheni ja THL:n indeksin mukaan kasvoi.

1.2.2 PYLL-indeksi

PYLL-indeksi (PYLL=Potential Years of Life Lost) ilmaisee **ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti**. Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta. Indikaattori on kansainvälisesti laajalti käytetty, ja se **mittaa ennenaikaista kuolleisuutta** korostaen nuorella iällä tapahtuvien kuolemantapausten merkitystä. Tarkasteltavan kunnan PYLL -indeksi kertoo, kuinka monta elinvuotta menetettäisiin ennenaikaisten kuolemien vuoksi sellaisessa kuvitteellisessa väestössä, jossa vallitsisi tarkasteltavan alueen kuolemanvaara jokaisessa ikäryhmässä ja jossa olisi 100 000 alle 80-vuotiasta jakautuneena ikäryhmiin samalla tavalla kuin koko maassa. Eri alueiden PYLL -lukuja voidaan siis vertailla sekä keskenään että koko maan tasoon. **Kuolleisuutta pidetään yhtenä luotettavimmista väestön terveydentilan osoittimista etenkin kansainvälisissä vertailuissa**. PYLL -indeksissä painottuvat erityisesti sellaiset terveyden ja hyvinvoinnin ongelmat, jotka lisäävät kuoleman riskiä nuoremmassa ikäryhmissä.

Lähde: Sotkanet

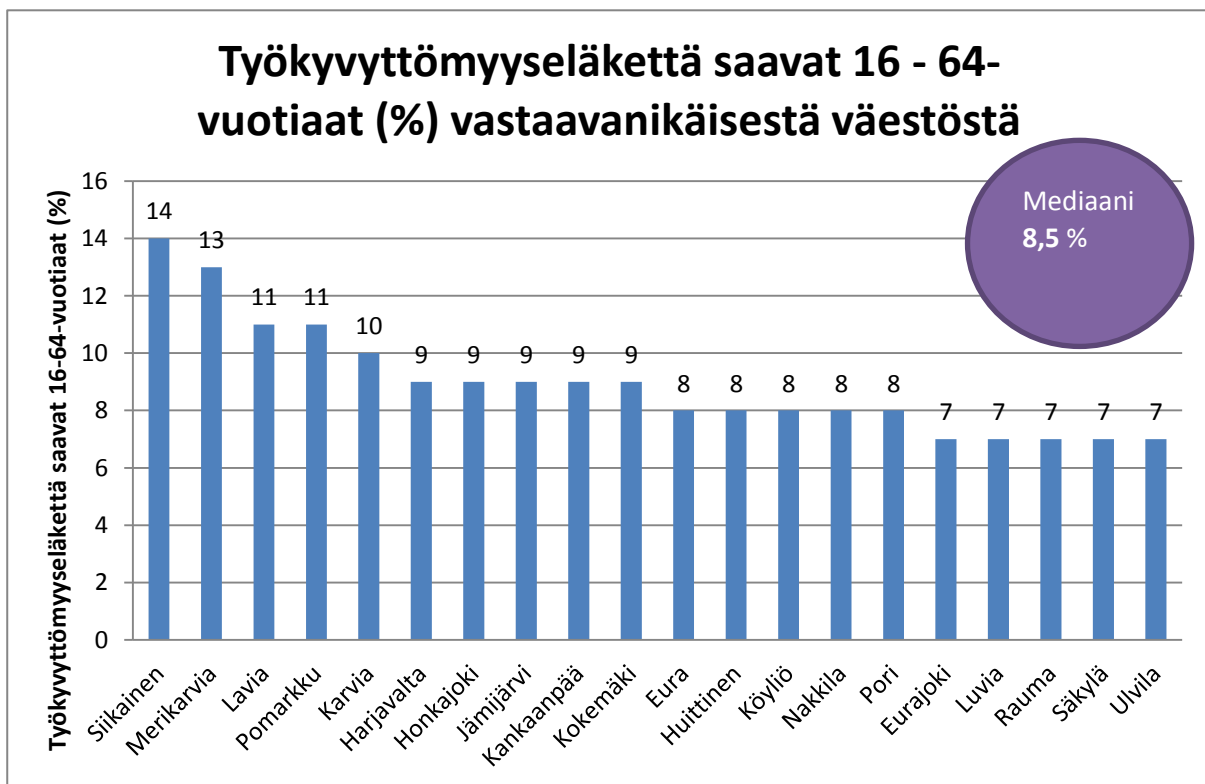
Kuvio 11. Satakunnan kuntien menetetyt ikävuodet PYLL-indeksillä mitattuna v.2012.

Satakunnan kuntien mediaani oli **7264** menetettyä ikävuotta. Satakunnan luku ylitti **Suomen** keskitason (**6957**). Alueen erot olivat PYLL -indeksilläkin mitattuna varsin suuret. PYLL -indeksi eli ennenaikainen kuolleisuus oli korkein Nakkilassa (10051). (Kyse on yhdestä vuodesta ja pienestä kunnasta, jonka vuoksi

vuosittaiset poikkeamat ovat korkeat ja saattavat vääristävät arviointia.) Alin PYLL -indeksi eli alin ennenaikainen kuolleisuus oli Huittisissa (6118). Seutukeskuksissa Porin arvon oli 7816, Rauman 6841 ja Kankaanpään 7630.

1.2.3 Työkyvyttömyyseläkettä saavat

Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä ja se sisältää henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. **Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä.** Sen taustalla ovat useimmiten mielenterveyden häiriöt sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet masennuksen ja selkäsairauksien ollessa yleisimmät. Työkyvyttömyys ilmentää osin sairastavuutta, mutta sairastavuuden tarkastelu tällä indikaattorilla on tehtävä tietyin varauksin, sillä työkyvyttömyyseläkkeen hakemiseen vaikuttaa sairauden lisäksi muun muassa henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Lisäksi indikaattoria tulkittaessa on otettava huomioon muiden etuuksien vaikutus työkyvyttömyyseläkkeiden käyttöön erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä. Näitä ovat työttömyyseläke ja ns. eläkeputki, julkisen sektorin ammatilliset vanhuuseläkeiät ja osa-aikaeläke.

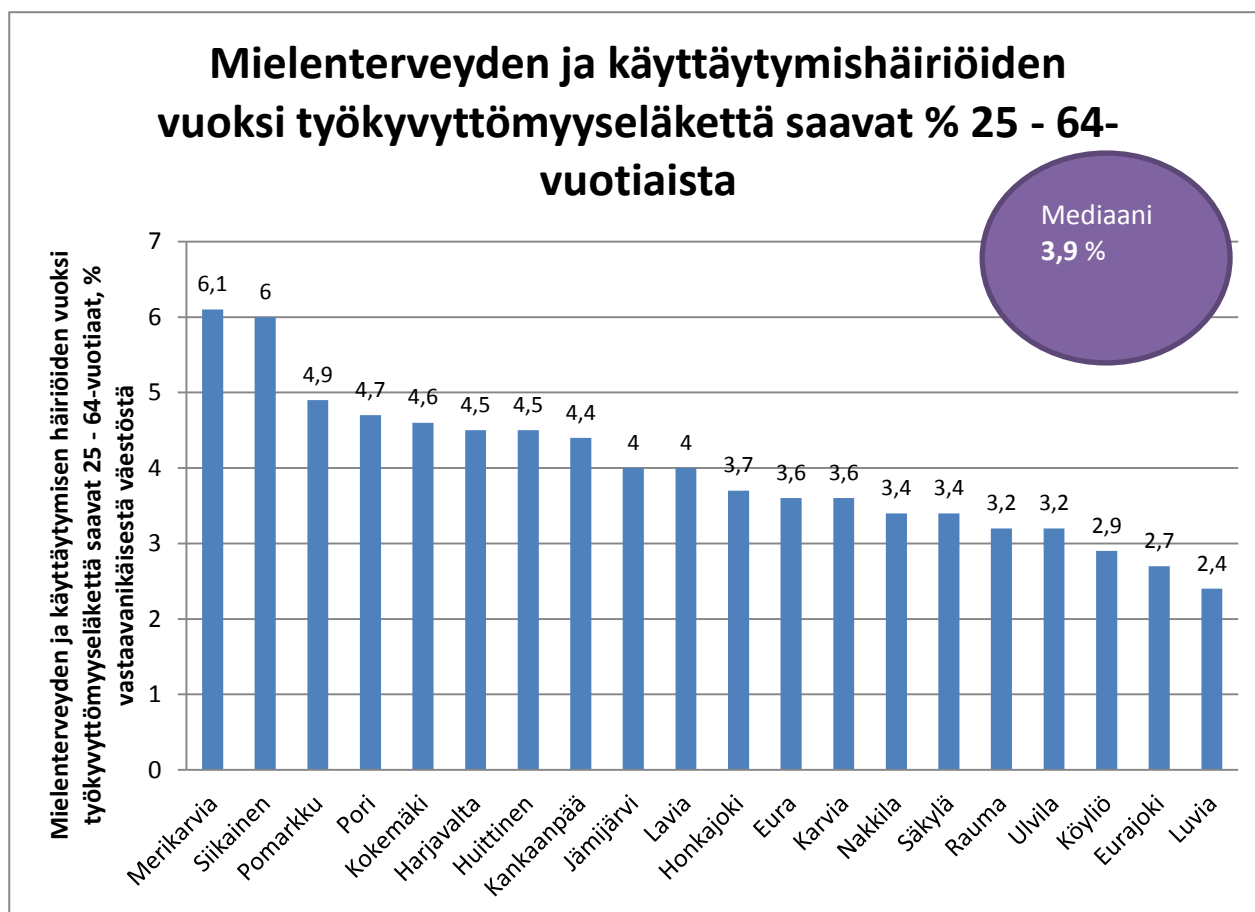
Lähde: Sotkanet

Kuvio 12. Satakunnan kuntien työkyvyttömyyseläkettä saavat 16–64-vuotiaat, (%) vastaavanikäisestä väestöstä v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani (8,5 %) oli puolitoista prosenttiyksikköä suurempi kuin työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus **koko maassa** (7 %). Alueen kuntien työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus vaihteli Siikaisten 14 % osuudesta Eurajoen, Luvia, Rauman, Säkylän ja Ulvilan 7 %:in osuuteen samanikäisestä väestöstä. Seutukeskuksista Porin arvo oli 8 %, Rauman jo edellä mainittu 7 % ja Kankaanpää 9 %.

1.2.4 Mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat % 16–64-vuotiaista

Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työ- tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina 25 - 64-vuotiaasta väestöstä vuoden 2013 lopussa. Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnettyt eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet.

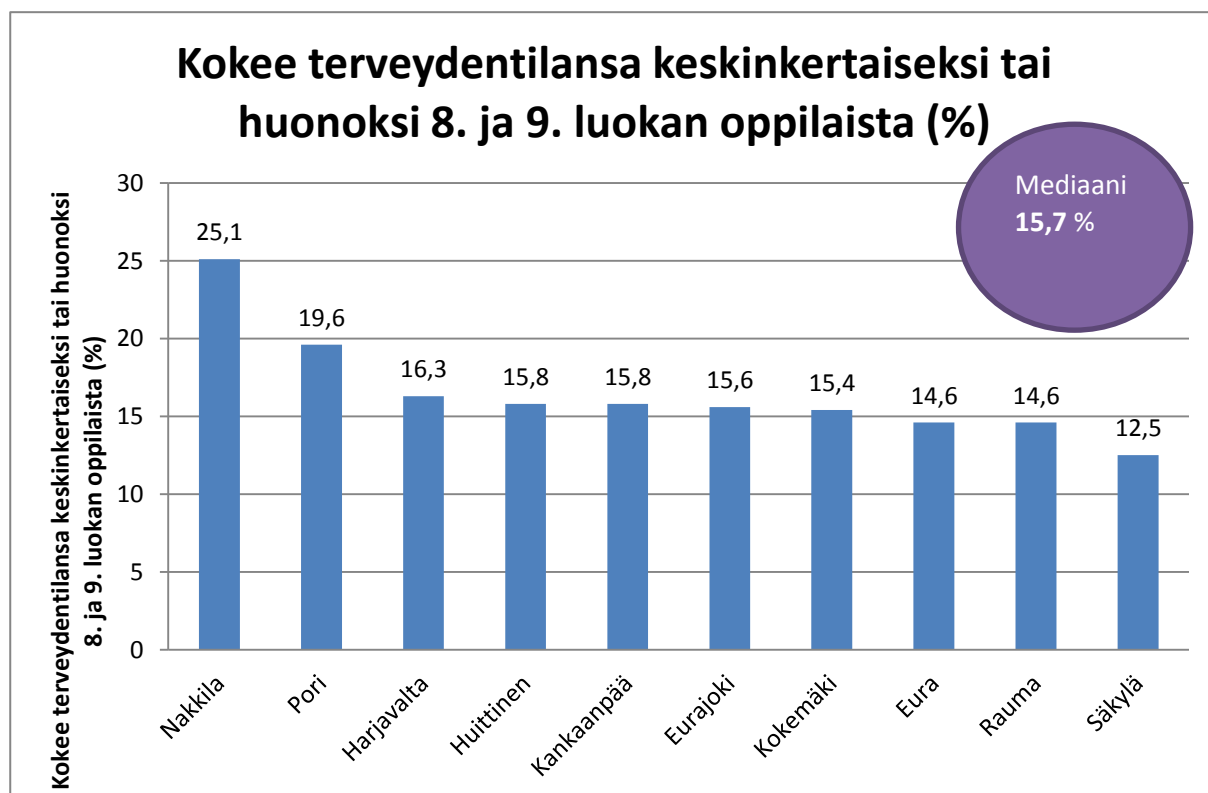
Lähde: Sotkanet

Kuvio 13. Satakunnan kuntien mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani (3,9 %) oli lähes samalla tasolla kuin **Suomen** (3,7 %) mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus väestöstä. Alueen suurin osuus oli Merikarvialla (6,1 %) ja alhaisin Luvialla (2,4 %). Seutukeskuksista Porissa (4,7 %) oli suhteessa eniten mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavia henkilöitä. Raumalla (3,2 %) osuus oli keskustaupunkien ja seutukeskusten alhaisin. Kankaanpään lukema oli 4,4 %.

1.2.5 Nuorten kokema terveys

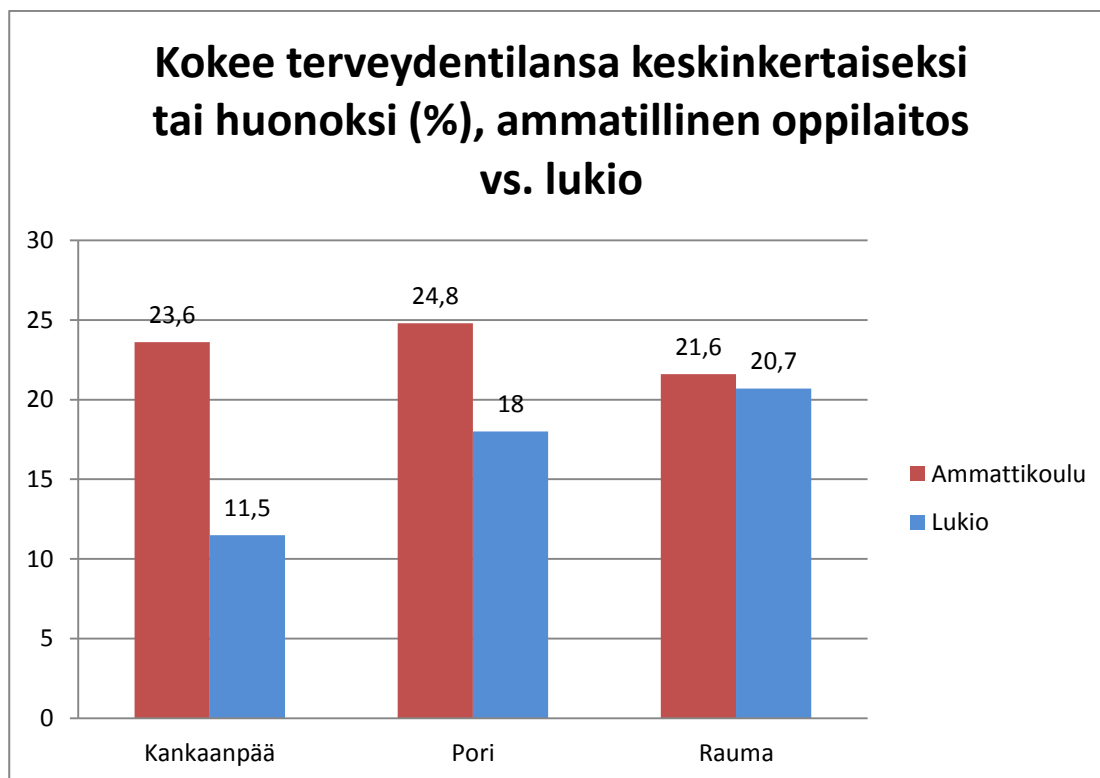
Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kyselyyn vastanneista ko. ikäluokassa. Tarkastelusta ovat jääneet pois ne kunnat, joissa vastausprosentti on ollut liian pieni.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 14. Satakunnan kuntien keskinkertaiseksi tai huonoksi terveydentilansa kokevat 8. ja 9. luokan oppilaat (%) v. 2013.

Satakunnan kuntien mediaani (15,7 %) oli hieman alle **Suomen** keskitason (15,9 %). Nakkilassa oli suhteessa eniten 8. ja 9. luokan oppilaita, jotka kokivat terveytensä huonoksi. Säkylässä terveytensä koki keskinkertaiseksi tai huonoksi suhteellisesti vähiten vastanneista eli 12,5 %. Seutukeskuksista Porin (19,6 %) arvo oli yli maan keskiarvon, Rauma (14,6 %), ja Kankaanpää (15,8 %) pääsivät taas hieman alle koko maan keskiarvon. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tytöt kokevat terveydentilaansa poikia yleisemmin keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 15. Satakunnan kuntien terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevat ammatillisen oppilaitoksen ja lukion oppilaat (%) v. 2013.

Kuvion 15 indikaattorit ilmaisevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien ammatillisen oppilaitoksen sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kyselyyn vastanneista ko. ikäluokassa. Tulokset on esitetty vain seutukeskusten osalta, koska tietoja muista kunnista ei ollut saatavilla.

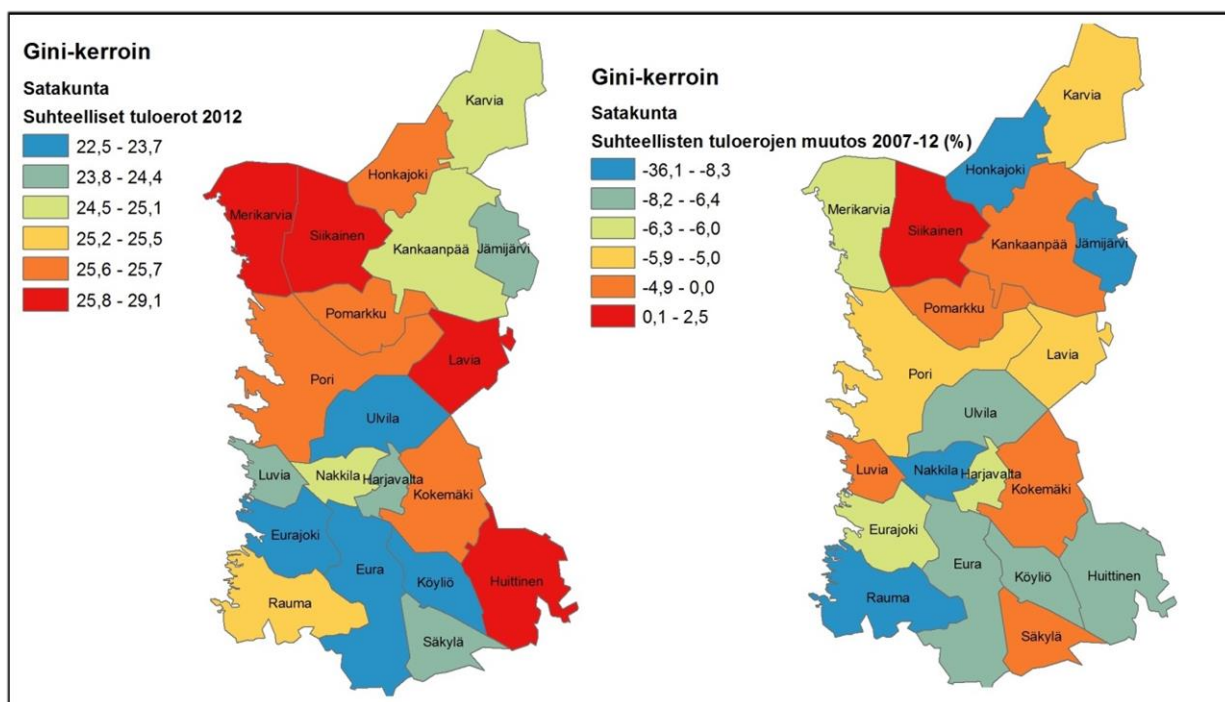
Satakunnan seutukeskuksissa samoin kuin koko Suomessa ammattikouluissa useammat oppilaat kokivat terveytensä huonommaksi kuin lukiossa. Suomessa **16,4 % lukiolaisista** oli kokenut terveytensä melko huonoksi tai huonoksi ja **ammattikouluissa** vastaava osuus oli **21,3 %**. Seutukeskuksissa Porissa ja Kankaanpäässä ammattikoulun ja lukion välillä oli selvä ero, Raumalla puolestaan vain yhden prosenttiyksikön ero.

1.3 Toimeentulo

Tuloerot Gini-kertoimella ilmaistuna

Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Se ilmaisee alueen asutokuntien käytävissä olevien rahatulujen jakautumista, eli **kuinka suuret tuloerot asutokuntien välillä ovat tietyllä alueella**. Tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja sadan välillä: **mitä**

suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako tarkasteltavalla alueella on. Työllisyys ja työttömyys ovat keskeisimmät tuloeroihin vaikuttavat tekijät. Hyvin suurten tuloerojen katsotaan heikentävän sosiaalista koheesiota, luottamusta ja liikkuvuutta, joiden heikkenemisellä on negatiivisia vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja talouteen.

Lähde: Sotkanet

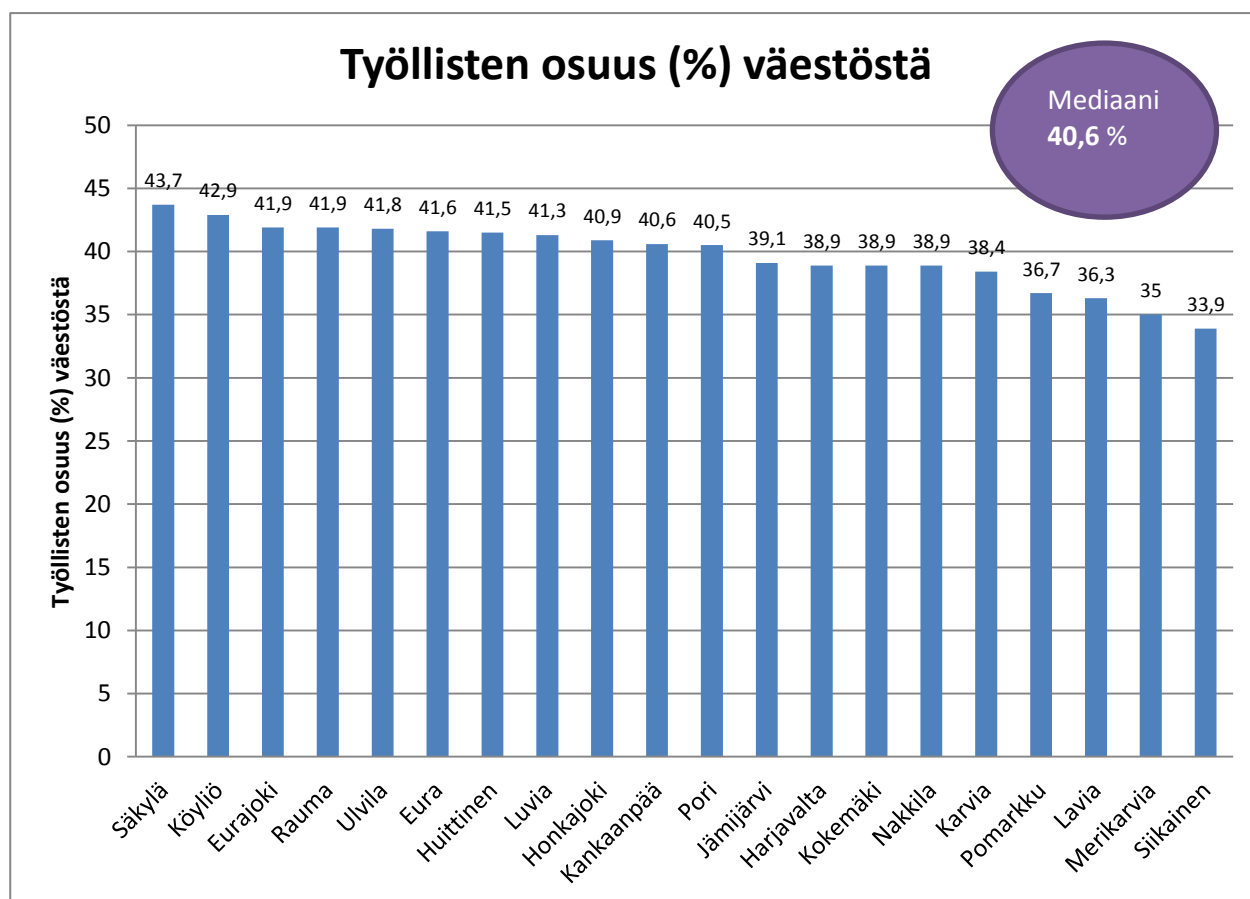
Kartta 3. Satakunnan kuntien tuloerot gini-kertoimella ilmaistuna v. 2012.

Satakunnassa gini-kerroin vaihteli 29,1 (Siikainen) ja 22,5 (Köyliö) välillä. **Koko maassa** Gini-kerroin oli keskimäärin **27,7**, **Satakunnassa** puolestaan **25**. Seutukeskuksista Porissa (25,6) ja Raumalla (25,5) tuloerot olivat alueen mediaania suuremmat, mutta pienemmät kuin Suomessa keskimäärin. Kankaanpäässä (24,9) tuloerot olivat sekä alueen että koko maan mediaania pienemmät.

Tuloerot kasvoivat suhteellisesti vain Siikaisissa vuosina 2007–2012. Kaikkien muiden satakuntalaisten kuntien suhteelliset tuloerot alentuivat. Asutokuntien tuloerot alentuivat suhteellisesti eniten Raumalla, Nakkilassa, Jämijärvellä ja Honkajoella. Kaakkois-Satakunnan ja Ulvilan tuloerot pienenevät myös selvästi viisivuotisjakson aikana. Porin tuloerot vähenivät maltillisesti.

1.3.1 Työllisyys

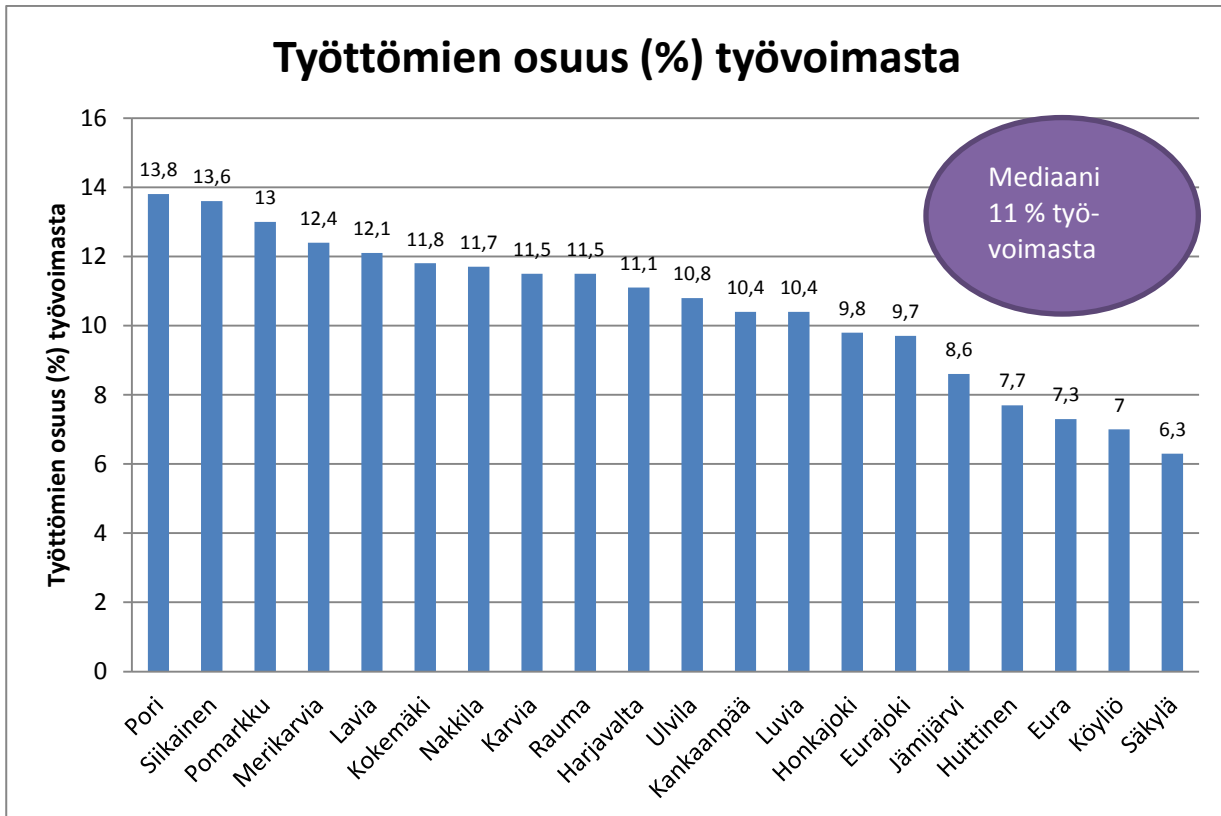
Indikaattori ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä. Työllisiksi luetaan 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka laskentaviikolla tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Tätä työllisten määrää kutsutaan myös työlliseksi työvoimaksi.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 16. Satakunnan kuntien työllisten osuus (%) väestöstä v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani (**40,6 %**) oli alle **Suomen** arvon (**43,1 %**). Alueen kuntien työllisten osuus vaihteli Säkylän 43,7 %:n ja Siikaisen 33,9 %:in välillä. Seutukeskuksista Rauma (41,9 %) oli yli alueen keskiarvon, Pori (40,5 %) ja Kankaanpää (40,6 %) puolestaan alle alueen keskiarvon.

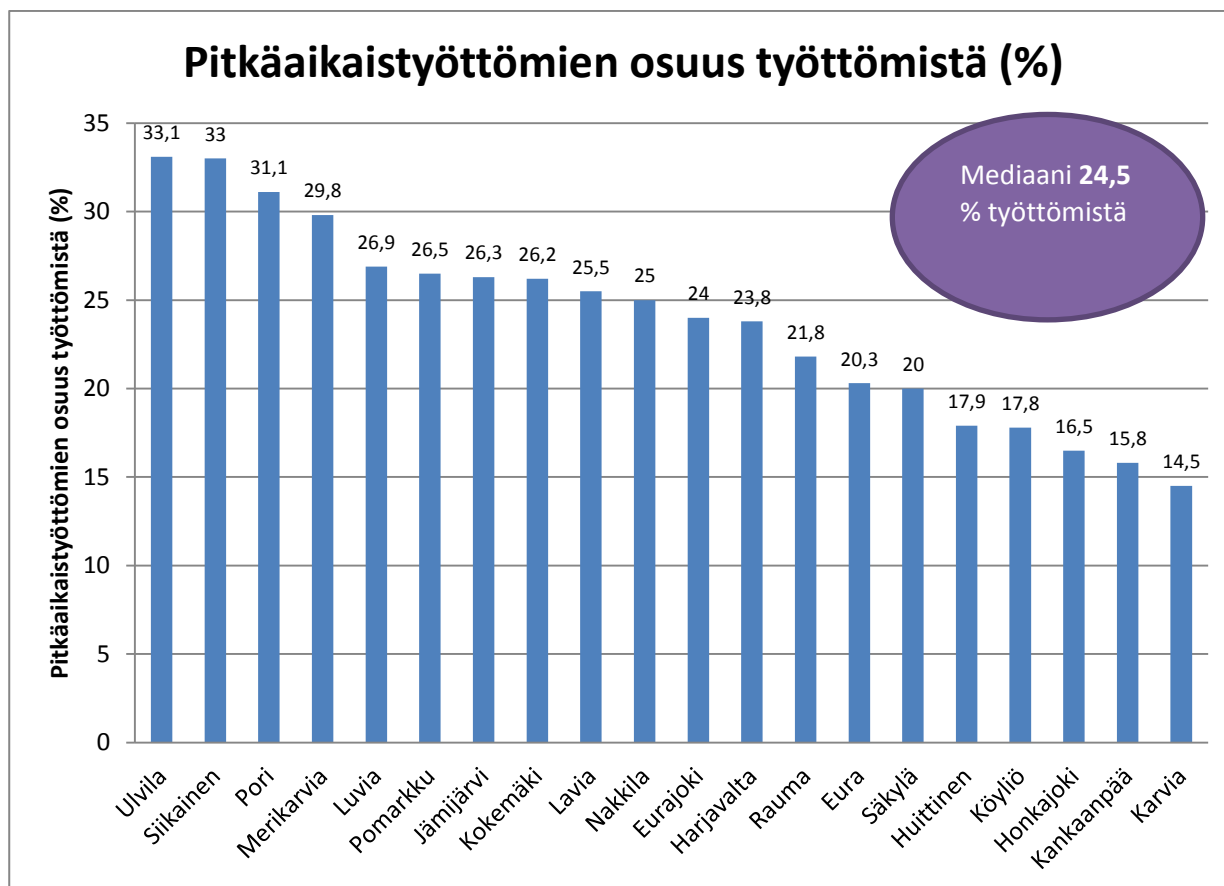

Lähde: Sotkanet

Kuvio 17. Satakunnan kuntien työttömien osuus (%) työvoimasta v.2013.

Indikaattori ilmaisee työttömien osuuden prosentteina työvoimasta. Työttömään työvoimaan luetaan 15–64-vuotiaat työttömät työnhakijat.

Suomessa työttömien osuus työvoimasta oli **11,3 %** vuonna 2013. **Satakunnassa (11 %)** mediaani jäi siis koko maan keskiarvon alle. Työttömyysaste oli korkein Porissa (13,8 %) ja alhaisin Säkylässä (6,3 %). Seutukeskuksista jo mainitun Porin lisäksi Raumalla työttömien osuus (%) työvoimasta oli 11,5 % ja Kankaanpäässä 10,4 %.

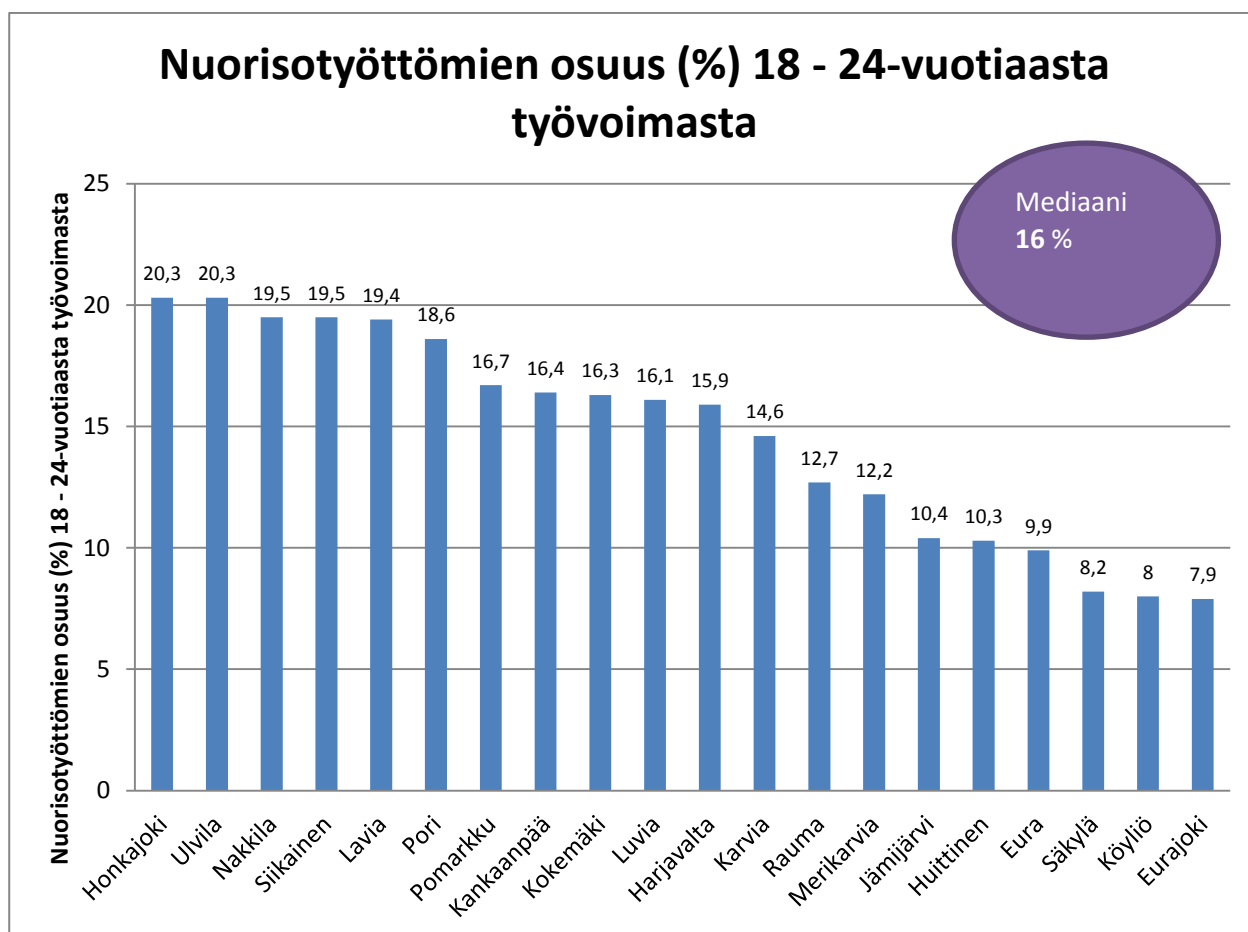

Lähde: Sotkanet

Kuvio 18. Satakunnan kuntien pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä v.2013.

Indikaattori ilmaisee pitkäaikaistyöttömien osuuden prosentteina työttömistä. Pitkäaikaistyötön on työtön työnhakija, joka on ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta.

Suomessa pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä oli **25,1 %** eli joka noin neljäs työtön oli ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta vuonna 2013. **Satakunnassa** mediaani oli Suomen keskiarvoa hieman alhaisempi (**24,5 %**), mutta pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä vaihtelee kunnittain melko suuresti. Pitkäaikaistyöttömien osuus oli korkein Ulvilassa (33,1 %) ja alhaisin Karviassa (14,5 %). Seutukeskuksista korkein pitkäaikaistyöttömien osuus oli Porissa (31,1 %). Alueen mediaania alhaisempi pitkäaikaistyöttömien osuus seutukeskuksista oli Raumalla (21,8 %) ja Kankaanpäässä (15,8 %).

Lähde: Sotkanet

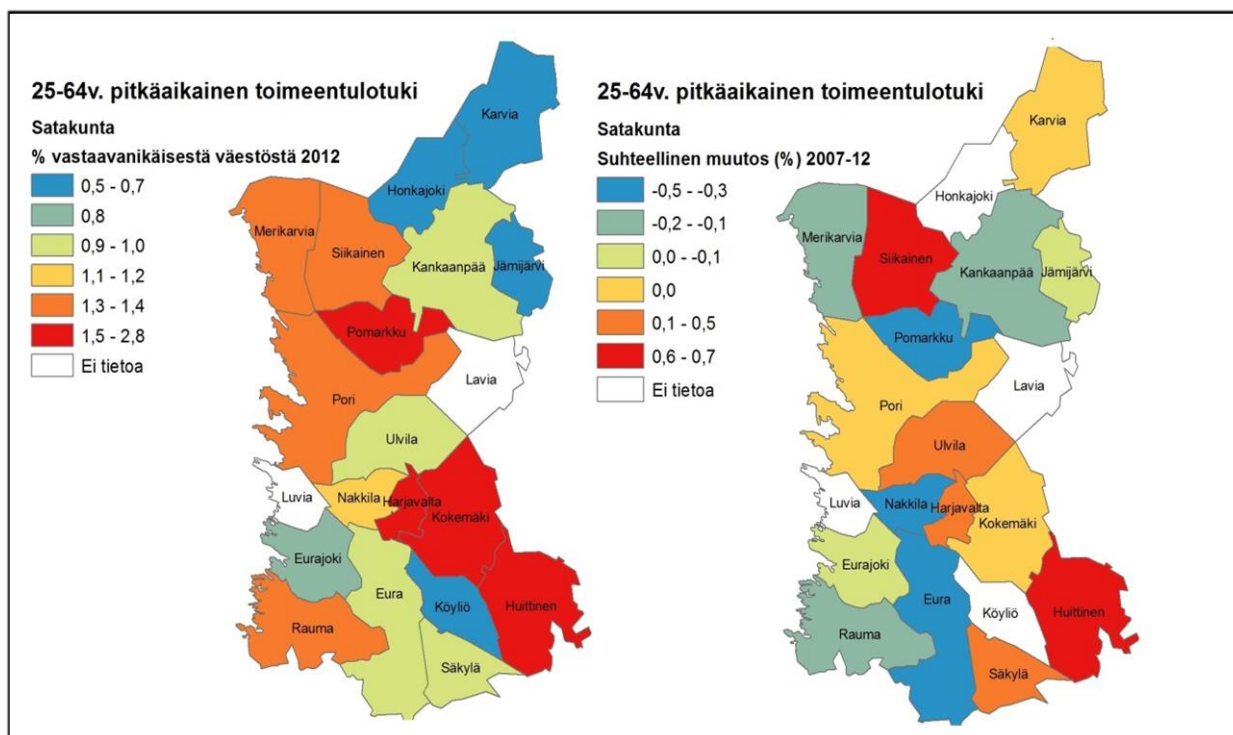
Kuvio 19. Satakunnan kuntien nuorisotyöttömien osuus (%) 18–24-vuotiaasta työvoimasta v.2013.

Indikaattori ilmaisee 15–24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18–24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15–24-vuotias työtön.

Satakunnan kuntien mediaani (16 %) oli yli **Suomen** tason (14,6 %). Kuntien väliset erot olivat merkittävät. Nuorten työttömien osuus vaihteli Honkajoen 20,3 %:in osuudesta Eurajoen kunnan 7,9 %:in osuuteen. Porissa (18,6 %) ja Kankaanpäässä (16,4 %) nuorisotyöttömien osuus oli suurempi kuin keskimäärin Suomessa. Raumalla (12,7 %) puolestaan jäätiin koko maan tason alle.

1.3.2 Toimeentulotuki

Indikaattori ilmaisee kalenterivuoden aikana toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaissa ovat mukana ne asiakkaat, joiden tuen tarve jatkuu vuodesta toiseen. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä.

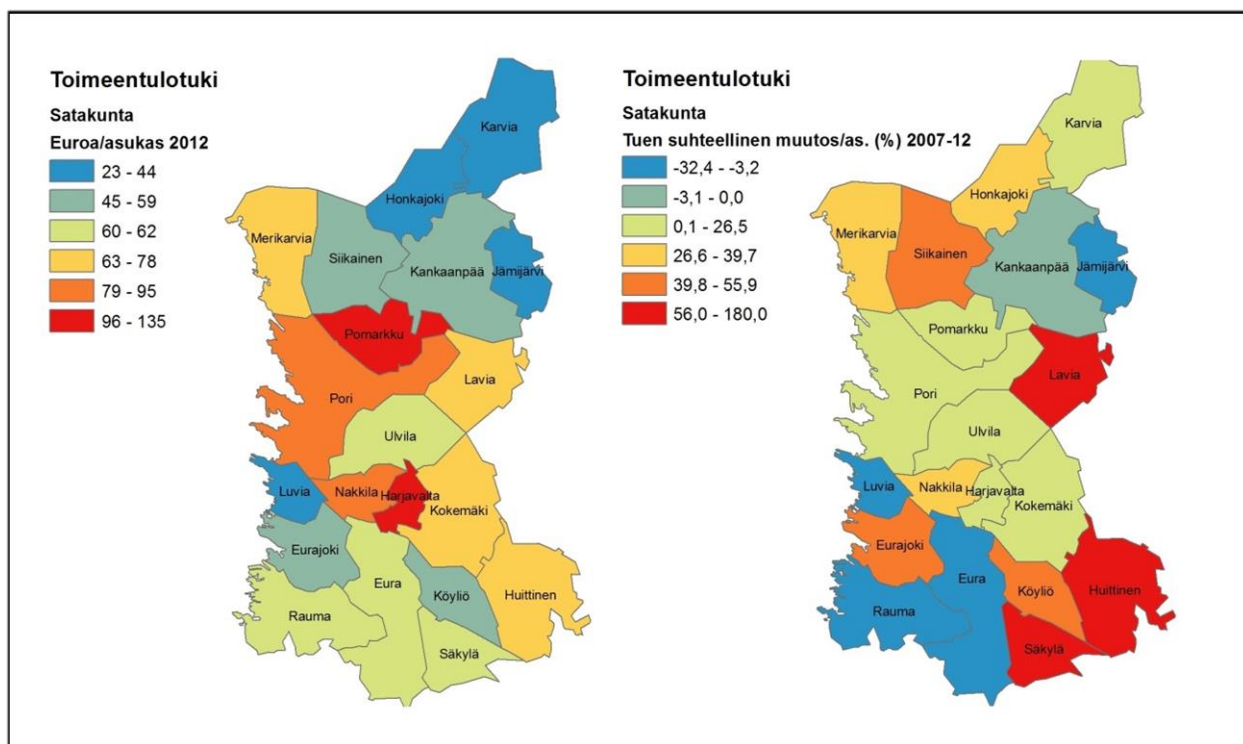

Lähde: Sotkanet

Kartta 1. Satakunnan kuntien toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä v.2012.

Suomessa toimeentulotukea sai pitkäaikaisesti **2,1 %** työikäisestä väestöstä vuonna 2012. **Satakunnan** kuntien mediaani oli **1 %**. Kuntien osuudet eroavat toisistaan: suhteessa eniten toimeentulotuen piiriin kuuluvia oli Harjavallassa (2,8 %) ja vähiten Honkajoella (0,5 %). Laviasta ja Luvista ei tietoja ollut saatavilla. Seutukeskuksista Porin prosenttiosuus oli 1,4 %, Rauman 1,3 % ja Kankaanpään 1 %.

Toimeentuloa saaneen aikuisväestön (25–64-vuotiaat) osuus suhteessa vastaavanikäiseen väestöön säilyi ennallaan Porissa, Kokemäellä ja Karviassa. Toimeentulotukea saaneiden aikuisten osuus kasvoi suhteellisesti eniten Huittisissa, Siikaisissa, Säkylässä, Harjavallassa ja Ulvilassa. Toimeentulotukea saaneiden aikuisten osuus sen sijaan väheni Eurassa, Nakkilassa ja Pomarkussa.

Lähde: Sotkanet

Kartta 5. Satakunnan kuntien toimeentulotuki €/ asukas v.2012.

Indikaattori kertoo toimeentulotuen kustannukset asukasta kohti. Satakunnan kuntien toimeentulotuen mediaani (**62,5 €/asukas**) alitti yli kaksinkertaisesti **koko maan** keskimääräiset toimeentulon kustannukset (**135 €/asukas**). Alueen kuntien keskinäiset erot olivat suuret. Eniten toimeentulotuen kustannuksia kertyi yhtä asukasta kohden Harjavallassa (154 €/asukas) ja vähiten Jämijärvellä (17 €/asukas). Pori (93€/asukas) ja Rauma (65 €/asukas) ylittivät alueen mediaanin. Seutukeskuksista vain Kankaanpää (56 €/asukas) jäi alle Satakunnan mediaanin.

Toimeentulotukimenojen muutos asukasta kohden säilyi samalla tasolla lähinnä Porin seudun kunnissa ja Karviassa vuosina 2007–2012. Toimeentulotukimenojen määrä asukasta kohde nousi suhteellisesti eniten Laviassa, Huittisissa, Säkylässä, Eurajoella, Siikaisissa ja Köyliössä. Toimeentulotukimenojen määrä asukasta kohden laski Raumalla, Eurassa, Luvialla ja Jämijärvellä.

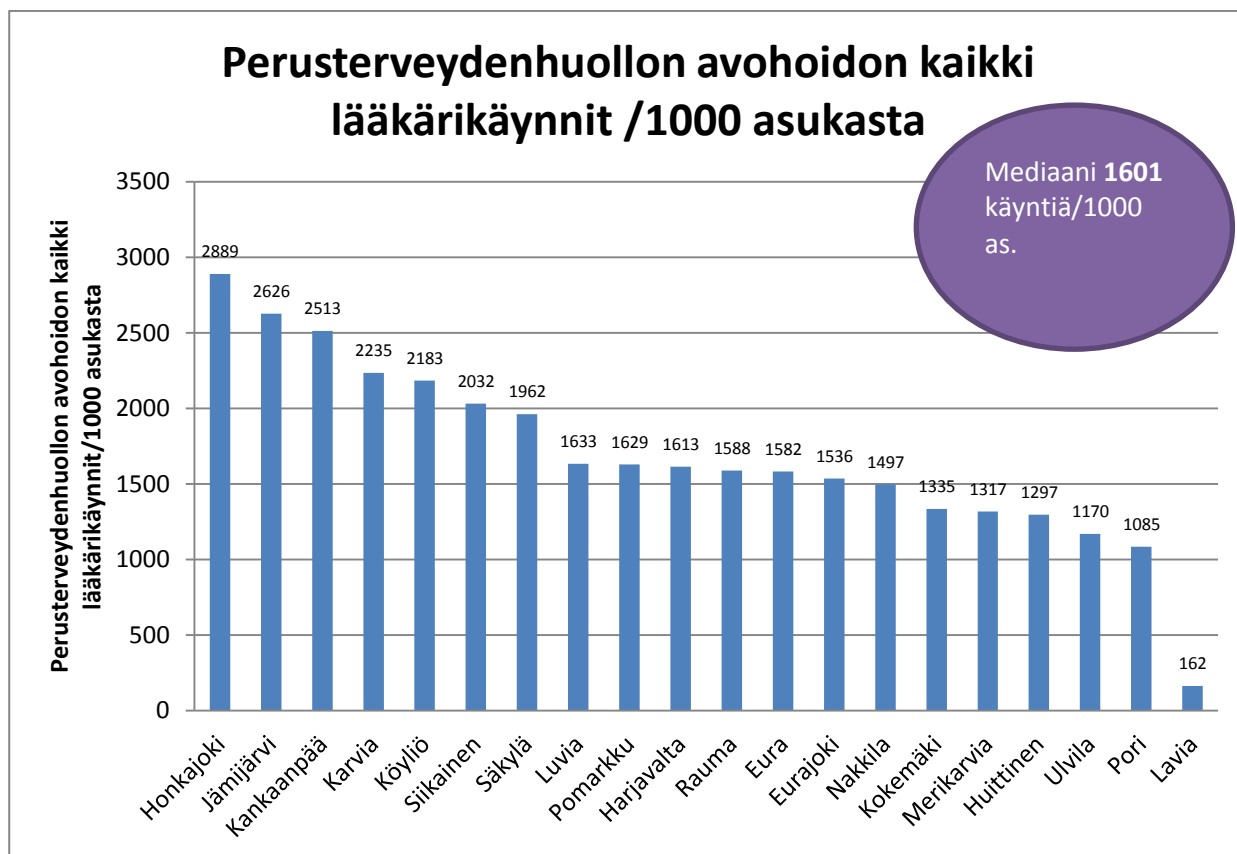
Toimeentulotuen bruttomenot asukasta kohti vaihtelevat kunnittain koko Suomen alueella erittäin paljon. **Kuntien työttömyysasteella ei ole niin suurta vaikutusta toimeentulotuen menojen määrään kuin saat-taisi olettaa.** Suurempi vaikutus lienee sillä, että kuntien toimeentulotuen myöntämiskäytännöt eroavat toisistaan eli yksissä kunnissa myöntämiskriteerit ovat väljemmät kuin toisissa, mikä vaikuttaa maksetun toimeentulotuen määrään. Sen sijaan kuntien kaupunkimaisuus nostaa toimeentulotuen kustannuksia.

1.4 Palvelurakenne

Seuraavien palvelurakennetta kuvaavien mittareiden tulkintaan on esitettävä varauksia. Alueiden palveluiden käytön määrään vaikuttavat monet tekijät, kuten alueen sairastavuus ja ikärakenne (eli palveluiden tarve) sekä palveluiden tarjonnan määrä, laatu, saavutettavuus ja erilaiset hoitokäytännöt. Jonkin yksittäisen alueen korkea luku esimerkiksi erikoissairaanhoidon avohoitokäynneissä voi tarkoittaa joko sitä, että alueella on laadukkaat tai helposti saavutettavat palvelut, joita tarjotaan paljon tai alueella on korkea sairastavuus ja korkea palvelun tarve. Mittarit eivät siis missään nimessä suoraan osoita palveluiden tarpeen määrää. Mittarit eivät myöskään kerro, kuinka paljon yksityisiä palveluita käytetään kunnissa ja miten se vaikuttaa julkisten palveluiden käyttöön.

1.4.1 *Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit*

Indikaattori ilmaisee perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa. Se sisältää myös kotisairaanhoidon- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Tilastossa näkyvät myös lääkärin suorittamat käynnit potilaan luona.

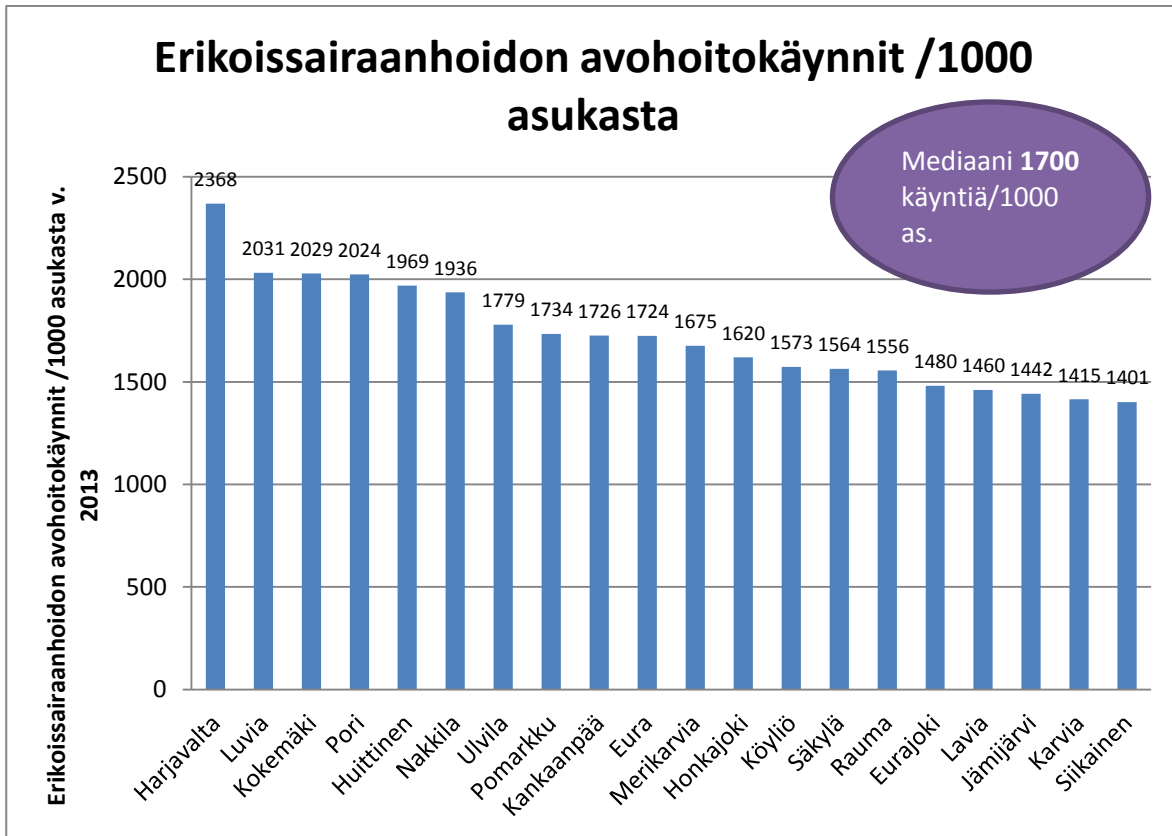
Lähde: Sotkanet

Kuvio 20. Satakunnan kuntien perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit 1000 asukasta kohden v.2012.

Satakunnan kuntien mediaani oli **1601 käyntiä 1000 asukasta kohti**, mikä oli 22 % enemmän kuin keskimäärin **koko maassa (1247)**. Alueen kuntakohtaiset erot olivat suuret: Honkajoella oli eniten käyntejä (2889) ja vähiten Laviassa (162). Seutukeskuksissa eniten perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntejä tehtiin Kankaanpäässä (2513) ja vähiten Porissa (1085): Porin käyntien määrä oli 2,5 kertaa alhaisempi kuin Kankaanpäässä, joka osoittaa mittarin luotettavuuden haasteet, sillä on vaikea nähdä, että Kankaanpäässä tarve perusterveydenhuollon avokäynneille olisi niin paljon suurempi kuin Porissa. Raumalla (1588) lääkärikäyntejä oli hieman enemmän kuin Suomessa.

1.4.2 Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit

Indikaattori ilmaisee kaikki erikoissairaanhoidon avohoidon lääkärikäynnit alueella tuhatta asukasta kohti. Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit sisältävät kaikkien erikoisalojen erikoissairaanhoidon käynnit kaikissa kunnallisissa sairaaloissa, sisältäen erikoislääkärijohtoiset terveystieteiden keskuskeskukset. Erikoissairaanhoidon käynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Tiedonkeruutavan ja -vastuun muutoksesta johtuen vuoden 2013 tiedot tulee nähdä suuntaa antavina, sillä niihin sisältyy joitakin epätäydellisyyksiä.

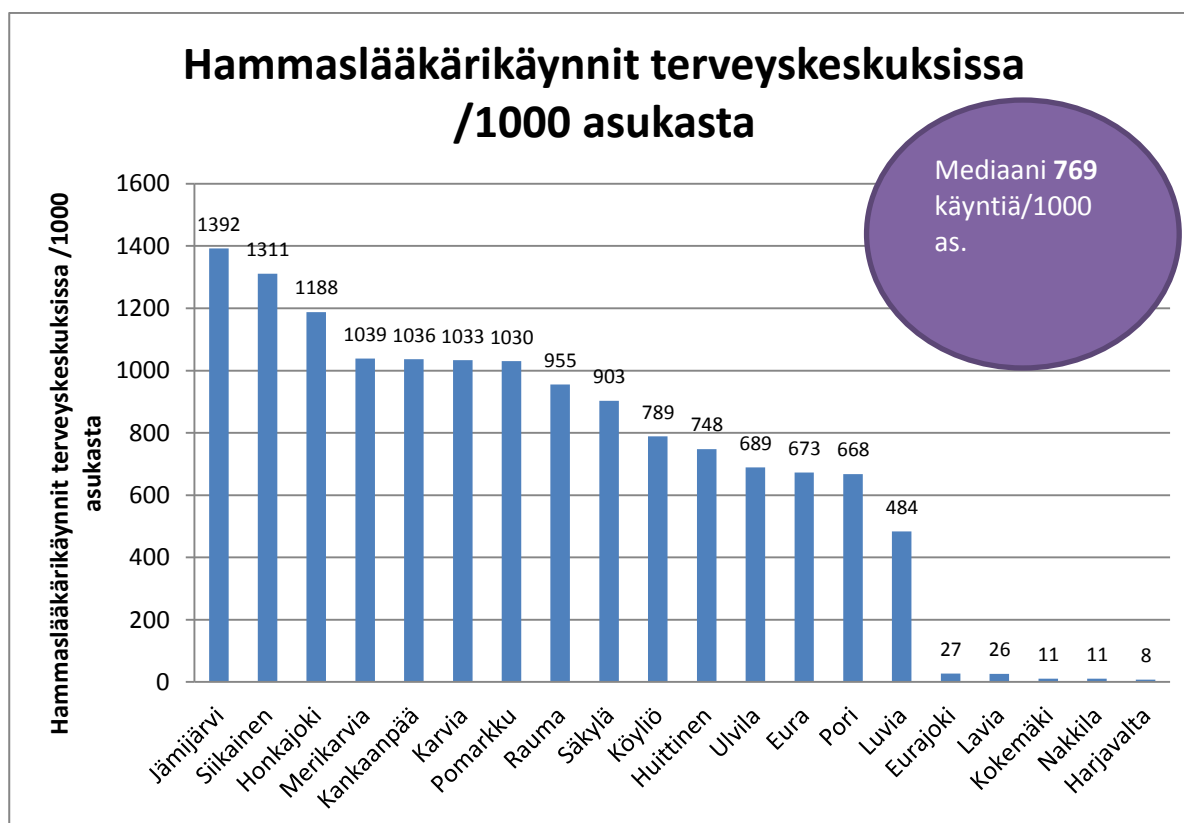
Lähde: Sotkanet

Kuvio 21. Satakunnan kuntien erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit 1000 asukasta kohden v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani erikoissairaanhoidon avohoitokäynneissä oli **1700** käyntiä tuhatta asukasta kohden. **Koko maassa** vastaavia lääkärikäyntejä tilastoitiin keskimäärin **1536 käyntiä** tuhatta asukasta kohden eli noin 9 prosenttia vähemmän. Alueella eniten erikoissairaanhoidon avohoidon lääkärikäyntejä tehtiin Harjavallassa (2368) ja vähiten Siikaisissa (1401). Seutukeskuksista Rauma (1556) jäi alle alueen mediaanin. Pori (2024) ja Kankaanpää (1726) puolestaan ylittivät alueen mediaanin.

1.4.3 Hammaslääkärikäynnit terveyskeskuksissa

Indikaattori ilmaisee, montako käyntiä keskimäärin tuhatta asukasta kohden on toteutunut terveyskeskusten hammaslääkärillä tilastovuoden aikana. Perusterveydenhuollon avohoidon hammaslääkärikäynteinä tilastoidaan potilaiden hammaslääkärikäynnit vastaanotoilla ja hammaslääkärin suorittamat käynnit potilaan luo. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Lähde: Sotkanet

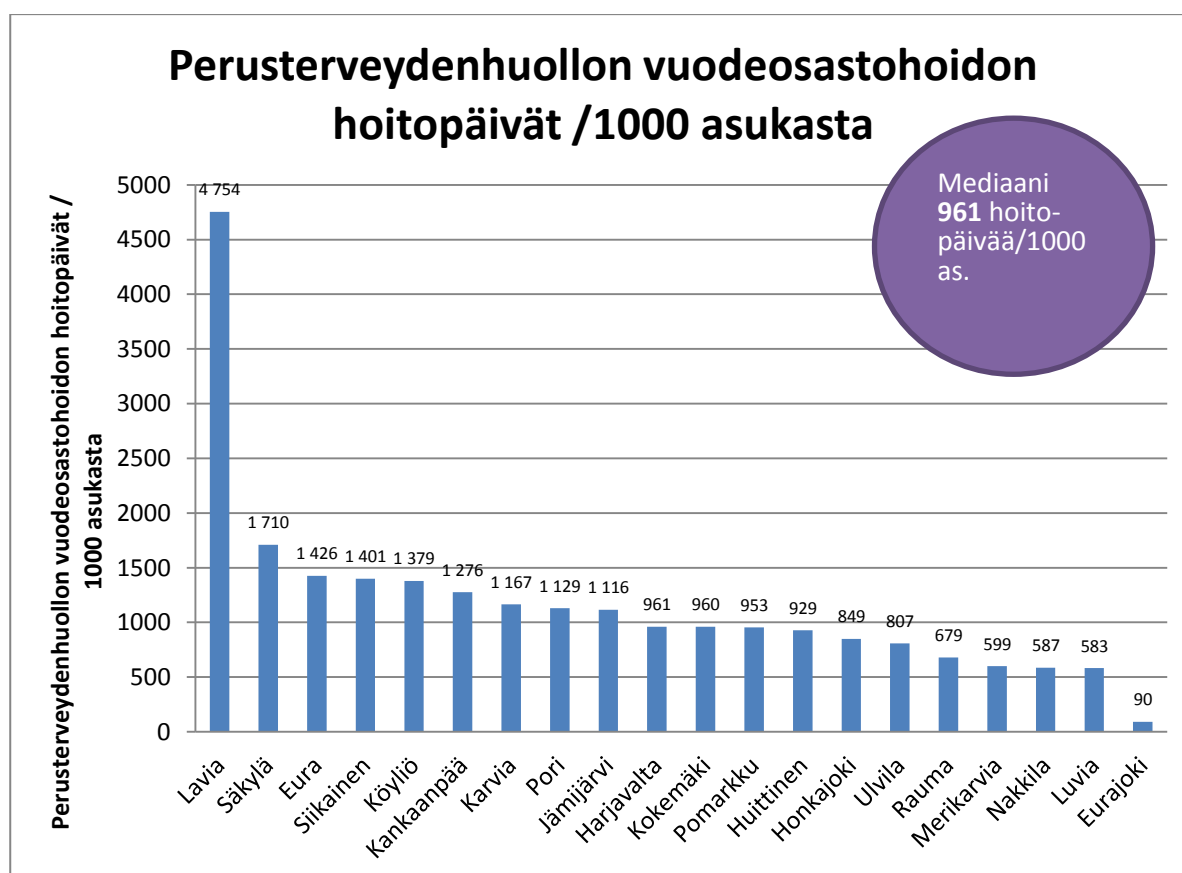
Kuvio 22. Satakunnan kuntien hammaslääkärikäynnit terveyskeskuksissa tuhatta asukasta kohden v.2012.

Satakunnan kuntien mediaani oli **769 hammaslääkärikäyntiä** 1000 asukasta kohti vuonna 2012. **Koko maassa** hammaslääkärikäyntejä 1000 asukasta kohti tehtiin keskimäärin **614** eli noin viidennes (20 %) vähemmän kuin Satakunnan mediaanikunnassa. Alueen kuntakohtainen tarkastelu tuo jälleen esille suuret kuntakohtaiset eroavaisuudet: eniten hammaslääkärikäyntejä tehtiin Jämijärvellä (1392) ja vähiten Harjavallassa (8). Harjavallan, Nakkilan, Kokemäen, Lavian ja Eurajoen arvot eroavat muista kunnista. Näiden viiden kunnan hammaslääkärikäyntien määrä ei ole vertailukelpoinen muihin kuntiin. Hammaslääkärikäyntejä tehtiin alueen mediaania vähemmän Porissa (668) ja mediaania enemmän Raumalla (955) ja Kankaanpäässä (1036).

1.4.4 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon hoitopäivät / 1000 asukasta

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaikkien perusterveydenhuollossa sairaalahoitoa saaneiden potilaiden hoitopäivien lukumäärän tuhatta asukasta kohti. Sairaalahoito sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon. Mukana ovat terveyskeskusten yleislääkärijohtoiset vuodeosastot sekä kuntien/kuntayhtymien muulta taholta hankkima yleislääkäritasoinen vuodeosastohoito. Hoitopäivät saadaan lähtöpäivän (tai 31.12) ja tulopäivän (tai 1.1) erotuksena, joten lähtöpäivä ei tule mukaan. Jos lähtö- ja tulopäivä ovat samat, hoitopäivien lukumääräksi tulee yksi.

Indikaattori kuvaa perusterveydenhuollon sairaalapalveluiden käyttöä alueellisesti sekä jossain määrin iäkkäämmän väestönosan sairastavuutta.

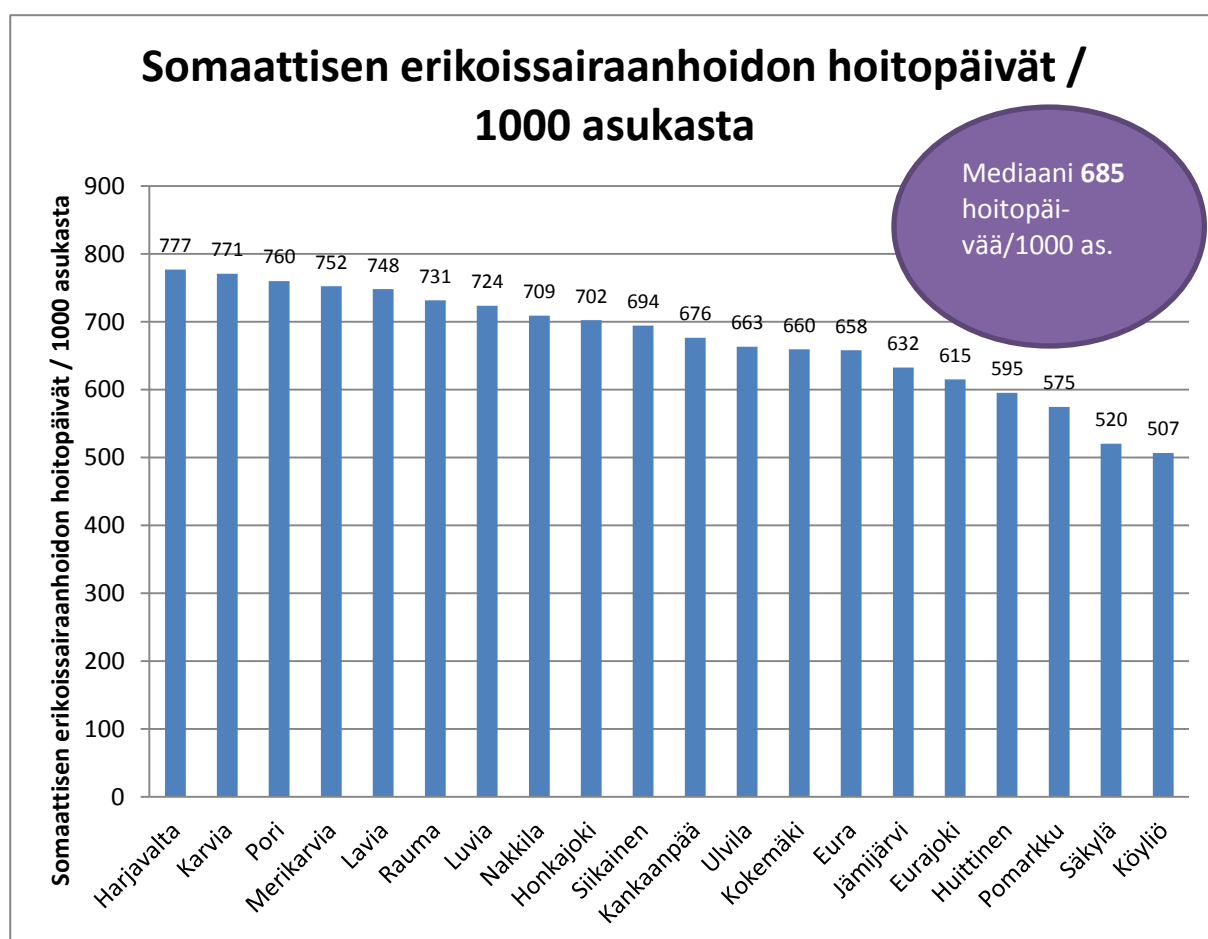
Lähde: Sotkanet

Kuvio 23. Satakunnan kuntien perusterveydenhuollon vuodeosaston hoitopäivät tuhatta asukasta kohden v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani oli **961** eli alempi kuin **koko maan** vastaava (**1017**). Alueen kuntakohtainen vaihtelu on jälleen suurta: hoitopäivien määrä vaihteli Lavian 4754 hoitopäivän ja Eurajoen 90 hoitopäivän välillä. Ero ei voi pitää paikkansa, vaan kyseessä on oltava tilastointiin liittyvät erot. Seutukeskuksista Porin (1129) ja Kankaanpään (1276) mediaanit olivat sekä koko maan että alueen arvoja suuremmat. Rauman (679) arvo puolestaan jäi molempien alle.

1.4.5 Somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivät / 1000 asukasta

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaikkien somaattista erikoissairaanhoidoa saaneiden potilaiden hoitopäivien lukumäärän tuhatta asukasta kohti. Sairaalahoito sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon. Se sisältää lisäksi terveyskeskusten erikoislääkärijohtoiset vuodeosastot sekä sairaalahoitoon kuuluvat synnytykset. Hoitopäivät saadaan lähtöpäivän ja tulopäivän erotuksena, joten lähtöpäivä ei tule mukaan. Jos lähtö- ja tulopäivä ovat samat, hoitopäivien lukumääräksi tulee yksi. **Indikaattori kuvaa erikoissairaanhoidon palveluiden käyttöä alueellisesti sekä jossain määrin akuuttia sairastavuutta.** Sairastavuuden lisäksi siihen vaikuttavia tekijöitä ovat väestön ikärakenne, palveluiden tarjonta, hoitokäytännöt sekä hoitoon hakeutumisen kynnystä eli indikaattori on monitulkintainen, sillä korkea tulos saattaa kertoa korkeasta sairastavuudesta tai palveluiden hyvästä laadusta. Tilastoa on tämän vuoksi tulkittava varauksin.

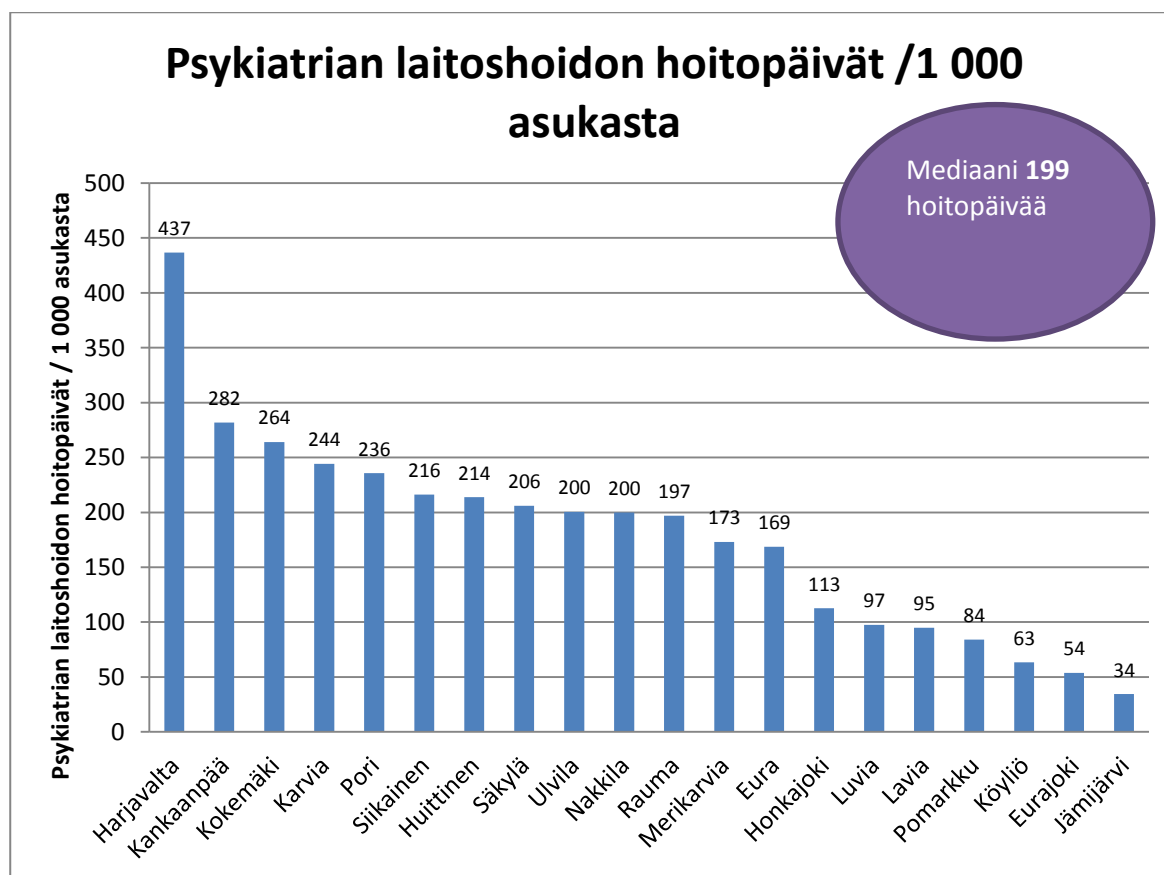
Lähde: Sotkanet

Kuvio 24. Satakunnan kuntien somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivät tuhatta asukasta kohti v.2013.

Satakunnan kuntien somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivien mediaani oli **685** hoitopäivää tuhatta asukasta kohti. **Koko maassa** vastaavia hoitopäiviä tuhatta asukasta kohti oli **587** eli 14 prosenttia alueen mediaania vähemmän. Kuntakohtaiset erot vaihtelevat Harjavallan 777 hoitopäivän ja Köyliön 507 hoitopäivän välillä. Seutukeskuksista Kankaanpää (676) alittaa alueen mediaanin. Porissa (760) ja Raumalla (731) somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäiviä oli alueen mediaania enemmän.

1.4.6 Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaikkien psykiatrisessa sairaalassa hoidettujen potilaiden hoitopäivien lukumäärän tuhatta asukasta kohti. Mukana ovat kaikki psykiatrian erikoisanalan vuodeosastot julkisella sektorilla (kunnat, kuntayhtymät ja valtio). Hoitopäivät lasketaan lähtöpäivän ja tulopäivän erotuksena, joten lähtöpäivä ei tule mukaan. Jos lähtö- ja tulopäivä ovat samat, hoitopäivien lukumääräksi tulee yksi. **Indikaattori kuvaa psykiatristen sairaaloiden palveluiden käyttöä sekä jossain määrin psyykkistä sairastavuutta alueellisesti.** Tilastoa tulee em. alaluvun varauksin kuitenkin tulkita harkiten.

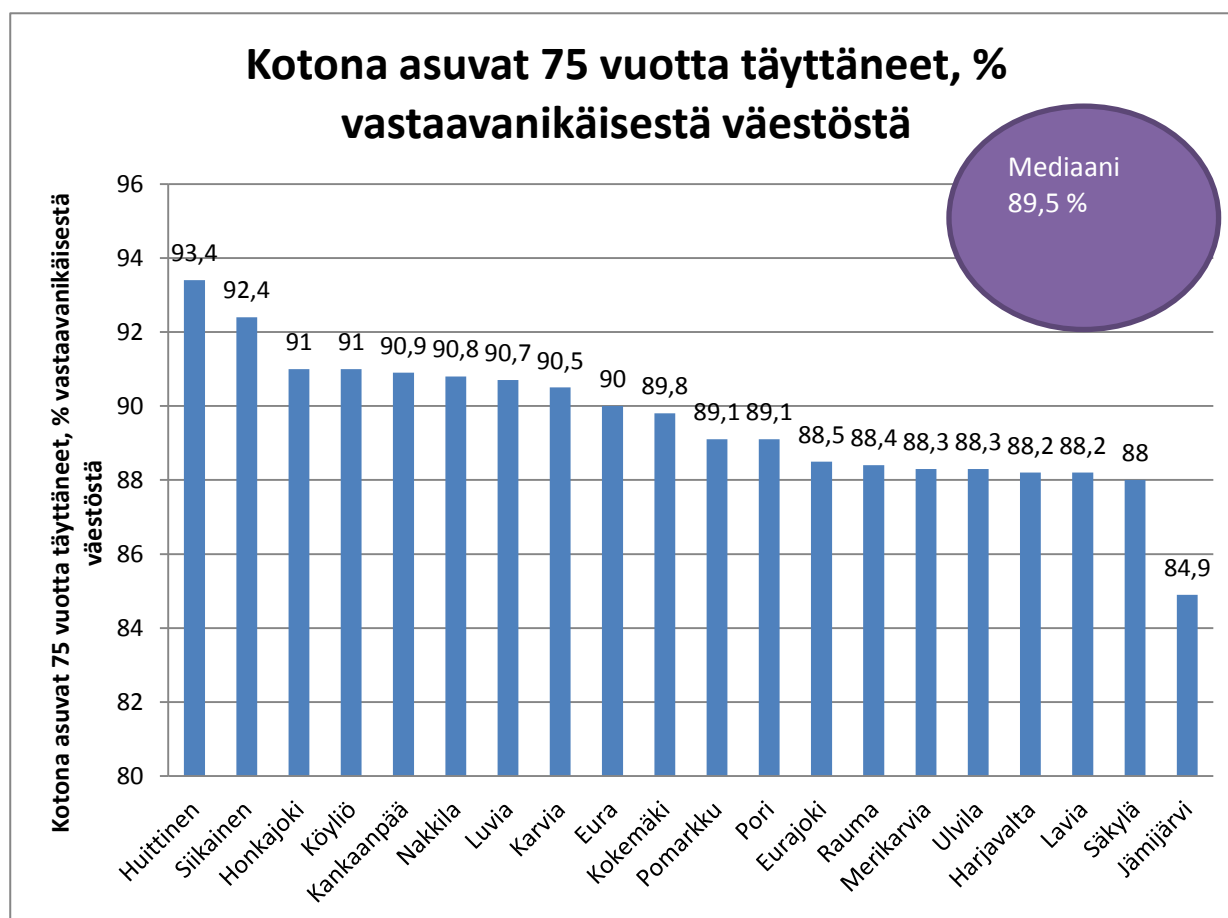
Lähde: Sotkanet

Kuvio 25. Satakunnan kuntien psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät tuhatta asukasta kohti v. 2013.

Satakunnan kuntien psykiatrian laitoshoidon hoitopäivien mediaani oli **199** hoitopäivää tuhatta asukasta kohti. **Koko maassa** psykiatrian laitoshoidon hoitopäivien määrä oli **251** hoitopäivää tuhatta asukasta kohden. Satakunnan kuntien hoitopäivät vaihtelevat Harjavalan 437 hoitopäivän ja Jämijärven 34 hoitopäivän välillä. Seutukeskuksista Pori (236) ja Kankaanpää (282) ylittivät alueen mediaanin. Rauma (197) puolestaan jäi juuri sen alle.

1.4.7 Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee vuoden lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi on laskettu ne, jotka eivät olleet vuoden viimeisenä päivänä sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa. Sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennetyöryhmä on jo vuonna 1992 **asettanut tavoitteeksi nostaa 80 vuotta täyttäneiden kotona joko itsenäisesti tai lähiomaisten tai -ympäristön tukemana** (ja/tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämien koti- ja avohuollon palveluiden turvin) **selviävien osuuden 90 prosenttiin.**

Lähde: Sotkanet

Kuvio 26. Satakunnan kuntien kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä v. 2013.

Satakunnan kuntien mediaanikunnassa **75 vuotta täyttäneistä 89,5 % asui kotona**. Suomessa on keskimäärin päästy hyvin STM:n tavoitteeseen, sillä **75 vuotta täyttäneistä vielä 90 % vastaavanikäisestä väestöstä asuu kotonaan koko Suomen tasolla**. Alueen korkein tulos oli Huittisissa, jossa 93,4 % 75 vuotta täyttäneistä asuivat tilaston mukaan kotona. Alin lukema oli Jämijärvellä (84,9 %). Seutukeskuksista Porin (89,1 %) ja Rauman (88,4 %) arvo jäi mediaanin alle, Kankaanpään puolestaan sen yli (90,9 %).

1.4.8 Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee, kuinka monta prosenttia 75 vuotta täyttäneistä saa säännöllisesti kotipalvelua ja/tai kotisairaanhoidoa. Tilastoon on kerätty tiedot kaikista niistä asiakkaista, jotka saavat kotipalvelua, kotisairaanhoidoa tai päiväsaaralahoitoa vähintään kerran viikossa. Asiakkaisiin ei sisälly niitä henkilöitä, jotka ovat laitoshoidossa tai asumispalvelujen piirissä laskentapäivänä, vaikka heillä olisi palvelu- ja hoitosuunnitelma voimassa. **Indikaattori ei kerro avopalveluihin panostamisesta tai resursoinnista, sillä kunta voi tarjota paljon apua harvoille asiakkaille tai vähän palvelua monille asiakkaille.** Kotipalvelu on vain osa ikääntyneiden palvelujärjestelmän kokonaisuutta ja sen järjestämistavat vaihtelevat kunnittain. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla panostettu esimerkiksi palveluasumiseen asiakkaiden kunnosta ja toiveista johtuen.

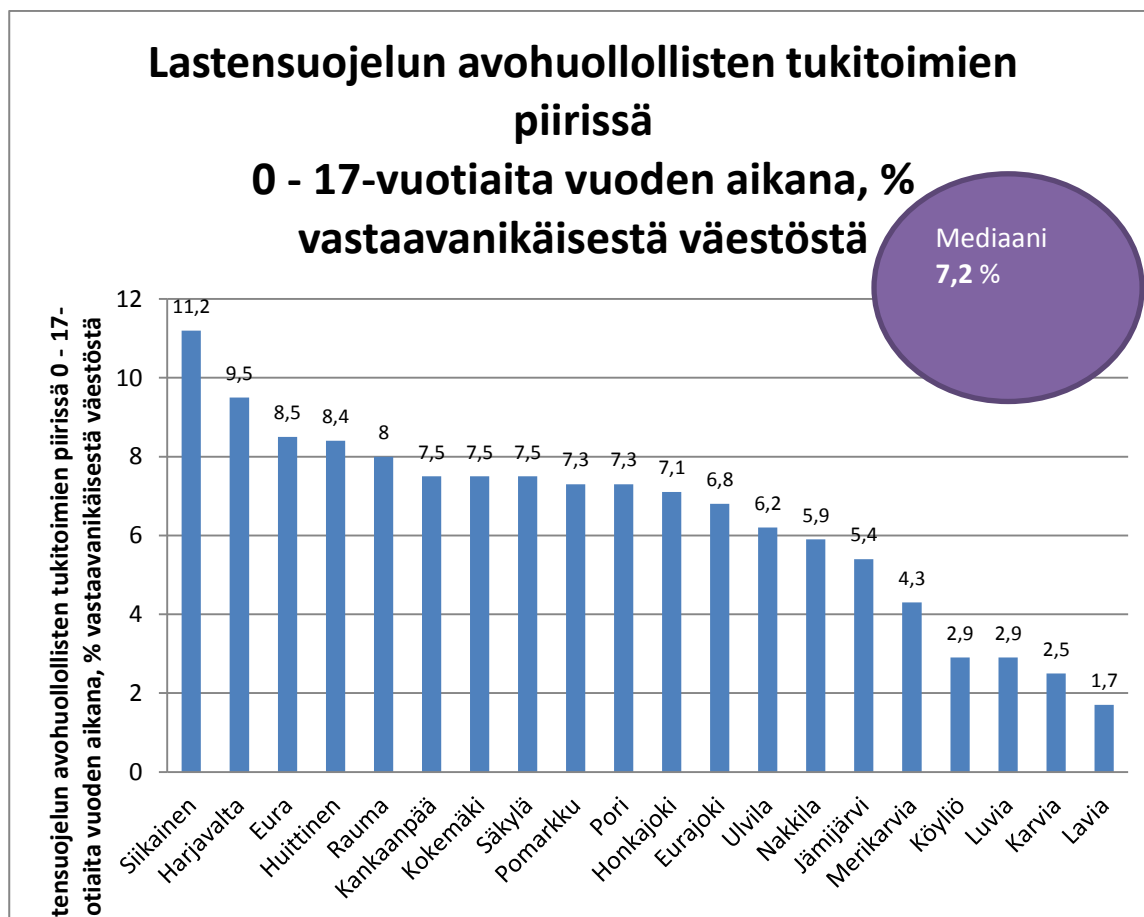
Lähde: Sotkanet

Kuvio 27. Satakunnan kuntien säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä v.2013.

Satakunnan kuntien mediaani (**11,1 %**) oli vuonna 2013 hieman **koko maan** keskiarvoa (**11,9 %**) alhaisempi. Satakunnan alueella on suhteessa vastaavanikäiseen väestöön eniten kotihoidon piirissä olevia 75 vuotta täyttäneitä Luvialla (16,6 %) ja vähiten Kankaanpäässä (7,2 %). Myös Porissa (9,1 %) jäätin mediaanin alle. Rauman (11,1 %) lukema oli sama kuin koko alueen mediaanin.

1.4.9 Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevien 0-17-vuotiaiden lasten ja nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaativat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Kokonaiskuvan saamiseksi avohuollon tukitoimia koskevien tietojen rinnalla voi tarkastella kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määriä ja osuuksia, joita tarkastellaan myöhemmin kuviossa 29.

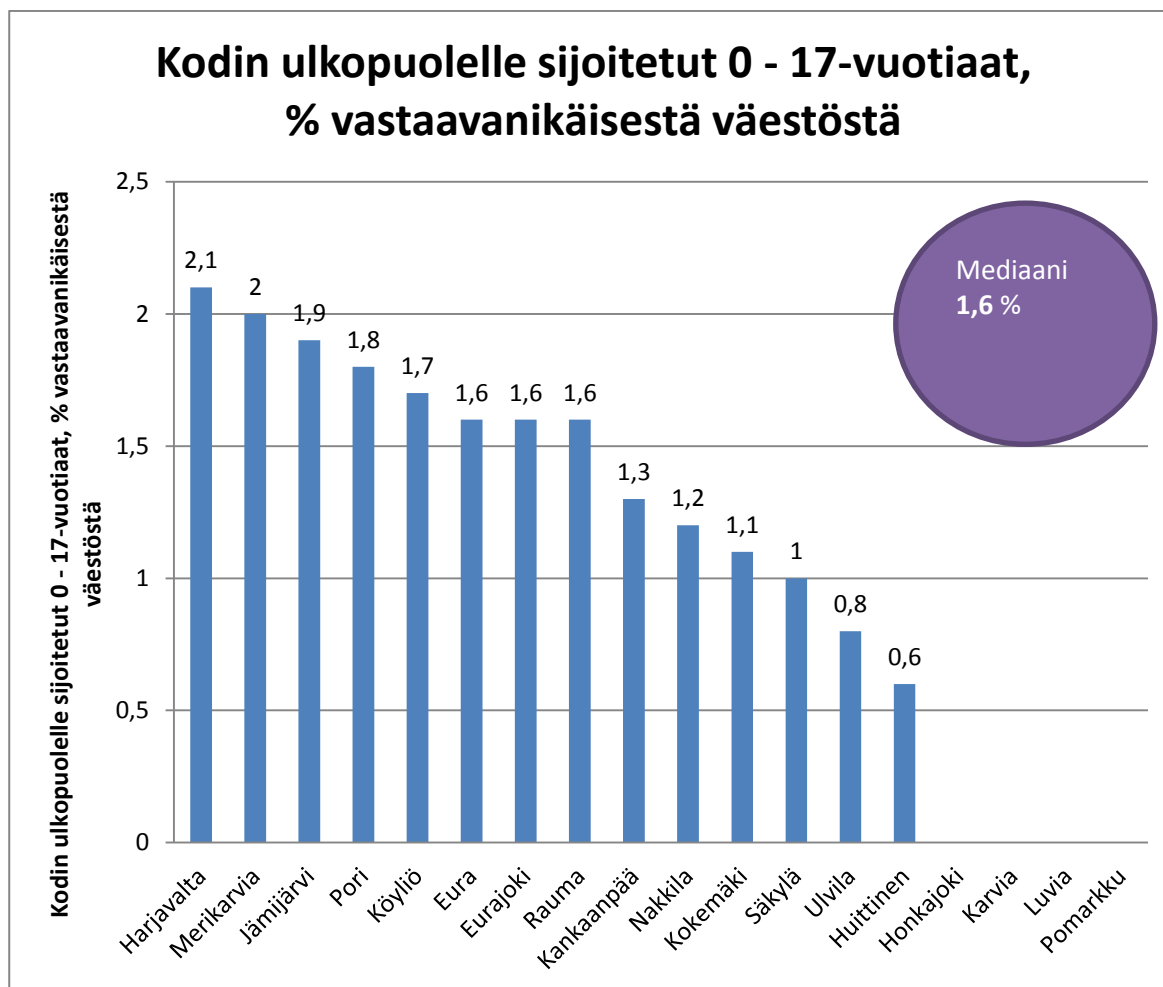
Lähde: Sotkanet

Kuvio 28. Satakunnan kuntien lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 0-17-vuotiaita vuoden 2013 aikana % vastaavanikäisestä väestöstä.

Satakunnan kuntien lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä olevien 0-17-vuotiaiden lasten ja nuorten mediaani oli 7,2 %, eli sama kuin koko maan keskiarvo. Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä olevien lasten ja nuorten osuus vaihteli Siikaisen 11,2 %:in osuudesta Lavian 1,7 %:in osuuteen, mutta vertailu ei ole luotettava vuosipoikkeamien kohdalla pienissä kunnissa. Seutukeskuksien kohdalla kaikki saivat mediaania suuremman luvun eli Pori 7,3 %, Rauma 8 % ja Kankaanpää 7,5 %.

1.4.10 Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Kokonaiskuvan saamiseksi kodin ulkopuolelle sijoitettujen rinnalla on hyvä tarkastella lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten ja nuorten määriä ja osuuksia (ks. kuvio 28). Kodin ulkopuolelle sijoitusten taustalla voivat olla niin vanhemmista kuin lapsistakin johtuvat syyt. Usein taustalla on päihteiden käyttö. Avohuollon tukitoimien lisääminen voi vähentää sijoitusten määrää, mutta samalla se voi lisätä huostaanottojen määrää kun lastensuojelullisia toimenpiteitä vaativia tilanteita tulee enemmän esille.

Lähde: Sotkanet

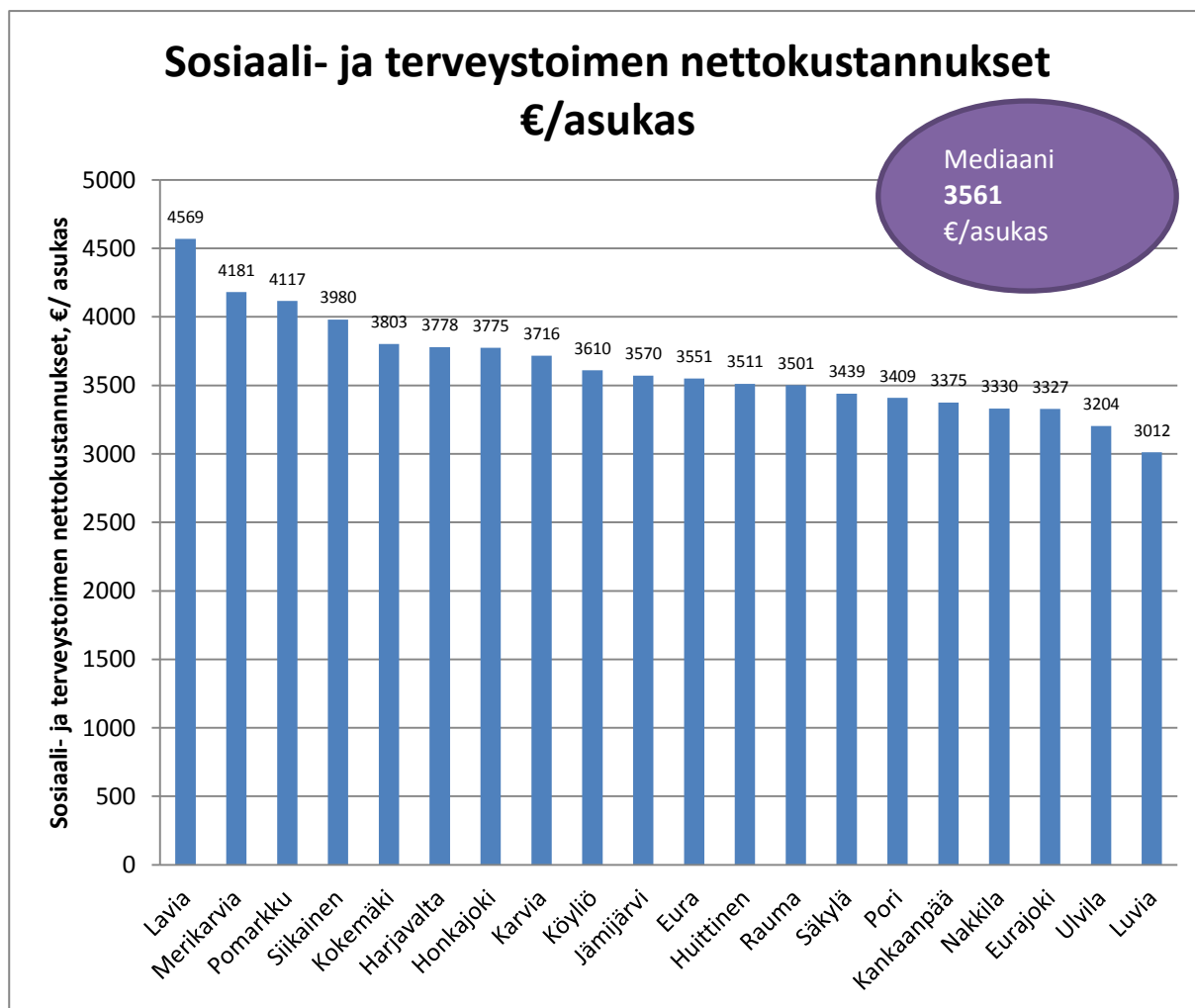
Kuvio 29. Satakunnan kuntien kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä v.2013.

Satakunnan kuntien kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten (0-17-vuotiaat) mediaani oli **1,6 % vastaavanikäisestä väestöstä**, kun **koko maan** keskiarvo oli vähän pienempi (**1,4 %**). Kunnittaiset vaihtelut olivat suuria ja huonosti vertailukelpoisia. Kuntien pienen koon vuoksi tilastotietoja ei ollut edes käytettävissä kaikista kunnista (Honkajoki, Karvia, Luvia, Lavia, Pomarkku, Siikainen,). Kodin ulkopuolelle oli sijoitettu lapsia ja nuoria eniten Harjavallassa (2,1 %) ja vähiten Huittisissa (0,6 %). Seutukeskuksista Pori (1,8 %) oli mediaanin yläpuolella, Rauman arvo oli sama kuin mediaani ja Kankaanpään arvo (1,3 %) alle mediaanin.

1.5 Kustannukset

1.5.1 Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset

Indikaattori ilmaisee kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset euroina asukasta kohti. Nettokustannukset saadaan vähentämällä käyttökustannuksista käyttötuotot.

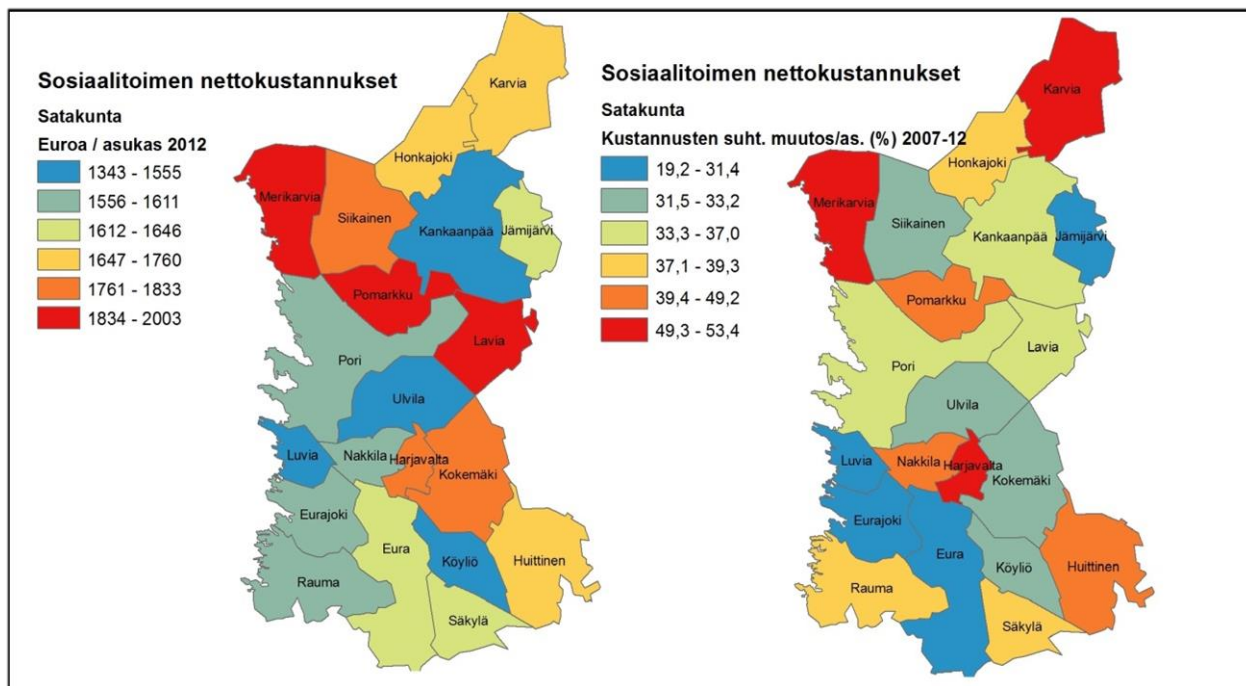
Lähde: Sotkanet

Kuvio 30. Satakunnan kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset euroa asukasta kohden v.2012.

Satakunnan kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannusten mediaani oli **3 561 €/asukas**, joka ylitti hieman **koko maan** keskiarvon (**3 453 €/asukas**). Yksittäisten kuntien nettokustannukset kuitenkin vaihtelivat paljon: kustannukset olivat korkeimmillaan Laviassa (4569€/asukas) ja alimmillaan Luvialla (3012€/asukas) vuonna 2012. Alueen seutukeskuksien alimmat arvot olivat Kankaanpäässä (3375 €) ja Porissa (3409 €). Rauman (3501 €) ylitti hieman koko maan mediaanin.

1.5.2 Sosiaalitoimen nettokustannukset

Indikaattori ilmaisee kuntien sosiaalitoimen nettokustannukset euroina asukasta kohti. Tosin kuntien taloustilastossa ei kaikkia toimintoja ole eritelty selkeästi sosiaali- tai terveystoimeen, jonka vuoksi kuntien välisiin eroihin kannattaa suhtautua pienellä varauksella.

Lähde: Sotkanet

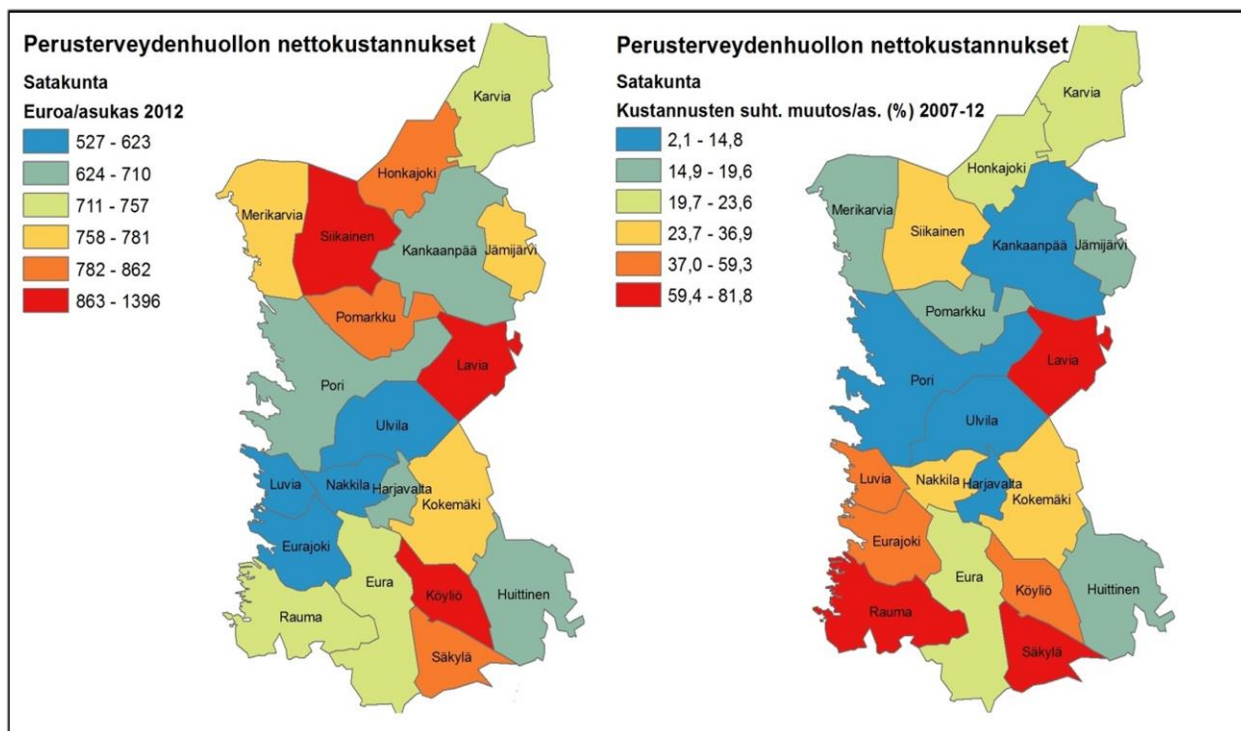
Kartta 6. Satakunnan kuntien sosiaalitoimen nettokustannukset v.2012.

Satakunnan kuntien sosiaalitoimen nettokustannusten mediaani oli **1645 € asukasta** kohti vuonna 2012. Satakunnan mediaani oli alhaisempi kuin **koko maan** keskiarvo (**1 700 €/asukas**). Alueen sisältä löytyy kuitenkin suuria eroja. Korkeimmat sosiaalitoimen nettokustannukset asukasta kohden olivat Merikarvialla (2 003 €), alhaisimmat taas Luvialla (1 343 €). Seutukeskuksissa alimmat kustannukset asukasta kohden olivat Kankaanpäässä (1 504 €). Porin ja Rauman (molemmilla 1 581€) kustannukset olivat Kankaanpään lisäksi alueen mediaania alemmat.

Sosiaalitoimen nettokustannukset kasvoivat kaikissa satakuntalaisissa kunnissa vuosina 2007-2012. Suhteellisesti eniten ne kasvoivat Merikarvialla, Harjavallassa ja Karviassa. Kustannukset nousivat keskimääräistä enemmän myös Huittisissa, Nakkilassa ja Pomarkussa. Maltillisinta sosiaalitoimen nettokustannusten nousu oli Luvialla, Eurajoella, Eurassa ja Jämijärvellä.

1.5.3 Perusterveydenhuollon nettokustannukset

Indikaattori ilmaisee kuntien perusterveydenhuollon nettokustannukset euroina asukasta kohti. Perusterveydenhuollon nettokustannuksiin lasketaan perusterveydenhuollon avohoidon nettokustannukset (sis. hammashuollon, kouluterveydenhuollon, koulupsykologin toiminnan ja perusterveydenhuollon ylläpitämät mielenterveystoimistot tai vastaavat toiminnot) sekä vuodeosastohoidon nettokustannukset.

Lähde: Sotkanet

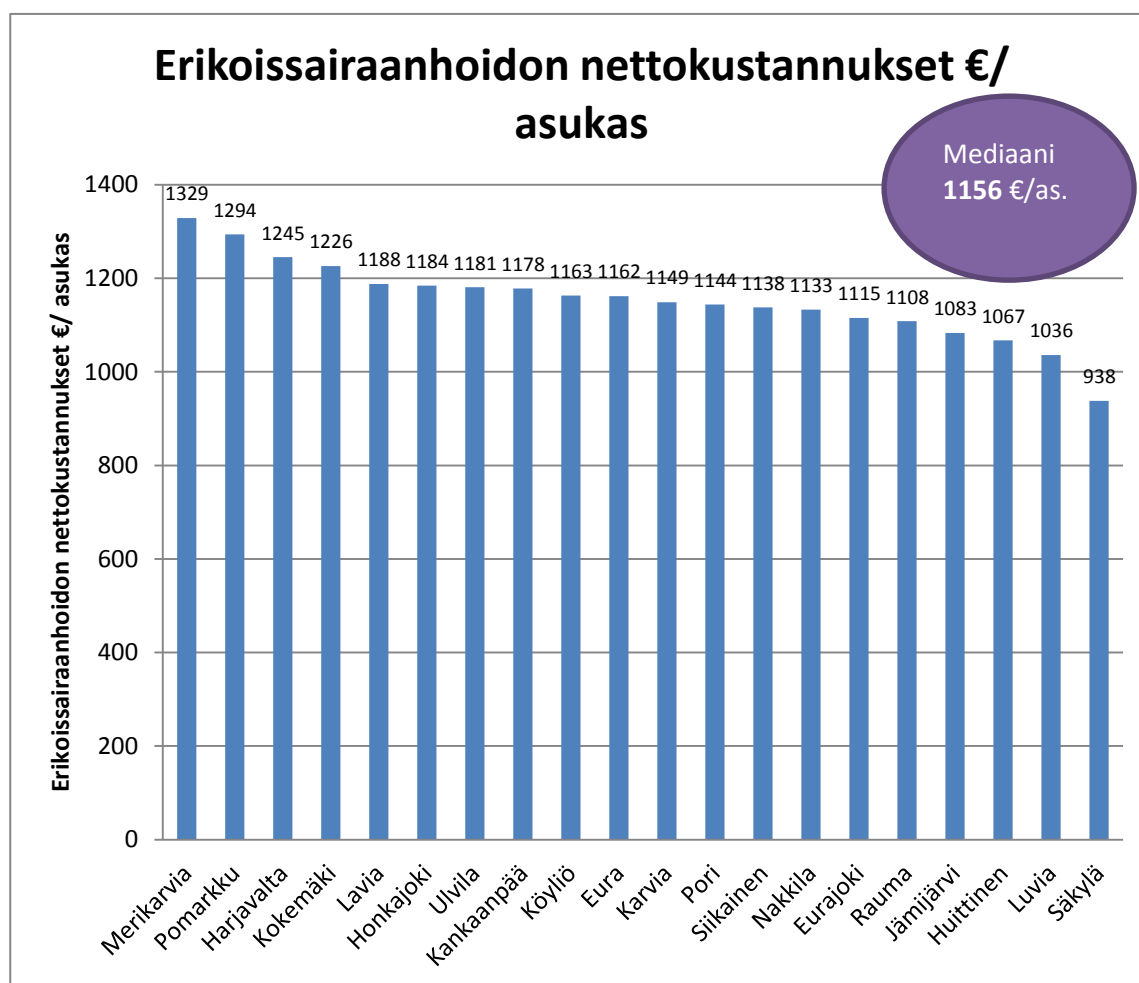
Kartta 7. Satakunnan kuntien perusterveydenhuollon nettokustannukset euroa asukasta kohden v.2012.

Satakunnan kuntien perusterveydenhuollon nettokustannusten mediaani oli **752 euroa asukasta** kohden vuonna 2012. **Koko maan** perusterveydenhuollon nettokustannukset olivat samaa luokkaa (**663 €/asukas**). Alueen kuntien nettokustannukset vaihtelivat Lavian 1369 eurosta Ulvilan 527 euroon asukasta kohden. Seutukeskuksista Porissa (658 €/asukas) ja Kankaanpäässä (647 €) nettokustannukset olivat alueen mediaania ja koko Suomen keskiarvoa alhaisemmat. Raumalla (757 €) nettokustannukset olivat yli alueen mediaanin ja koko Suomen keskiarvon.

Perusterveydenhuollon nettokustannukset nousivat kaikissa satakuntalaisissa kunnissa. Perusterveydenhuollon menot kasvoivat suhteellisesti eniten Laviassa, Raumalla ja Säkylässä. Kustannusnousu oli keskimääräistä suurempi lisäksi Luvialla, Eurajoella ja Köyliössä. Perusterveydenhuollon nettokustannukset nousivat maltillisimmin Porissa, Ulvilassa, Harjavallassa ja Kankaanpäässä.

1.5.4 Erikoissairaanhoidon nettokustannukset

Indikaattori ilmaisee kuntien erikoissairaanhoidon nettokustannukset euroina asukasta kohti. Laskennassa erikoissairaanhoitoon on laskettu kuuluvan erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito (mukaan lukien terveyskeskusten erikoissairaanhoidon yksiköiden vuodeosastotoiminta), erikoissairaanhoidon avosairaanhoito (mukaan lukien terveyskeskusten erikoissairaanhoidon avosairaanhoitotoiminta), erikoissairaanhoidon päivä- ja yösaatiohoito ja psykiatrian puoliavoimet hoitomuodot (asuntolat, kuntoutuskodit, perhehoito jne.). Mukaan on laskettu myös erikoissairaanhoidon palvelujen osto kuntayhtymiltä.

Lähde: Sotkanet

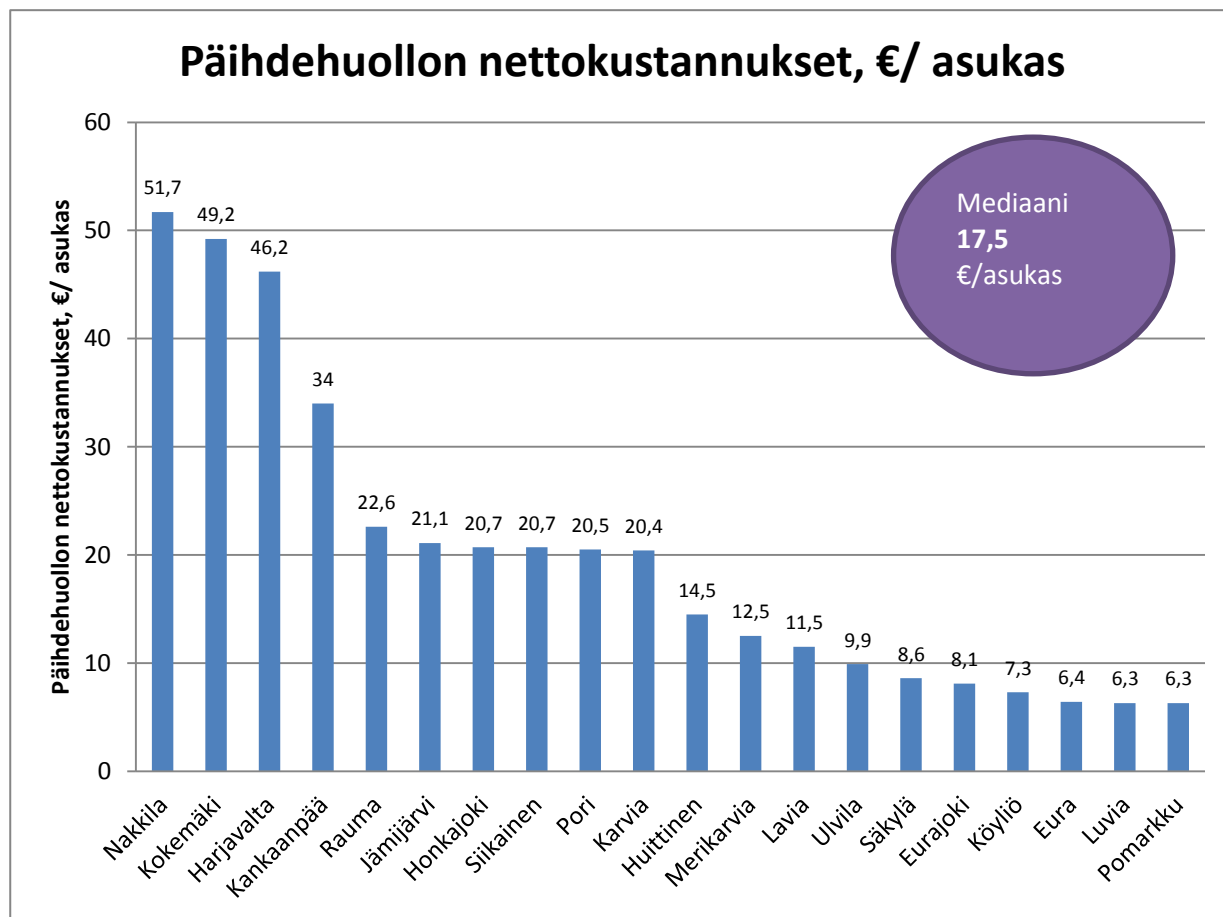
Kuvio 31. Satakunnan kuntien erikoissairaanhoidon kustannukset euroa asukasta kohden v.2012.

Satakunnan kuntien erikoissairaanhoidon nettokustannusten mediaani oli **1 156 euroa** asukasta kohti vuonna 2012. **Koko maan** keskiarvo oli **1 067 euroa asukasta** kohti. Alueen suurimmat nettokustannukset asukasta kohden olivat Merikarvialla (1 329 €) ja pienimmät Säkylässä (938 €). Seutukeskuksista Kankaan-

pään (1 178 €) kustannukset ylittivät alueen mediaanin. Porissa (1 144 €) ja Raumalla (1 108 €) nettokustannukset olivat alle Satakunnan mediaanin.

1.5.5 Päihdehuollon nettokustannukset

Indikaattori ilmaisee kuntien kustantamien päihdehuollon erityispalveluihin sekä raittiustyöhön suunnattujen palveluiden nettokustannukset asukasta kohden. Päihdehuollon nettokustannusten määrä suhteutettuna koko väestöön kuvaa osaltaan alkoholin ja huumeiden käytön aiheuttamien ongelmien määrää ja yleisyyttä. On kuitenkin huomattava, että kuntien kustantamien palveluiden määrä riippuu myös kuntien käytettävissä olevista resursseista, rahavirtojen ohjauspainotuksista sekä vallitsevista käytännöistä.

Lähde: Sotkanet

Kuvio 32. Satakunnan kuntien päihdehuollon nettokustannukset euroa asukasta kohti v. 2012.

Satakunnan kuntien päihdehuollon nettokustannusten mediaani oli **17,5 euroa asukasta kohti** eli 47 prosenttia vähemmän kuin **Suomessa** päihdekustannukset keskimäärin (**32,9 €/asukas**). Alueen päihdekustannukset vaihtelevat kuitenkin suuresti kunnittain: suurimmat kustannukset olivat Nakkilassa (51,7 €) ja alhaisimmat Luvialla ja Pomarkussa (6,3 €). Alueen seutukeskuksien (Pori 20,5 €, Rauma 22,6 € ja Kankaanpää

34 €) päihdehuollon kustannukset asettuivat alueen mediaanin yläpuolelle, mutta olivat Kankaanpäästä lukuun ottamatta alle Suomen keskimääräisen tason.